

ศึกษาประติสัมพันธ์ในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของเทศบาลตำบลท่าดี
อำเภอท่าดี จังหวัดเดช

ฉนท ศีวรงค์

สารนิพนธ์นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๑

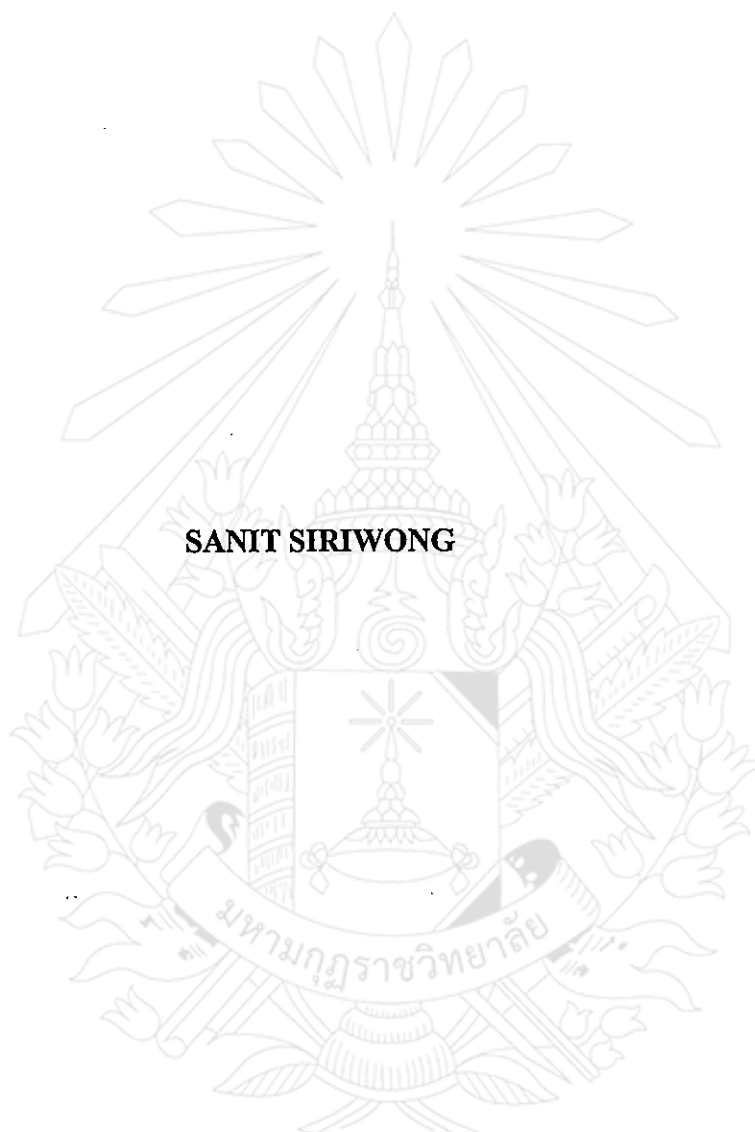
ศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่
อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๑

B 10415

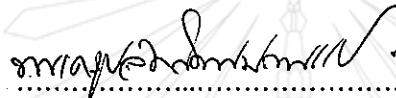
**A STUDY OF WORK EFFECTIVENESS IN POVERTY REDUCTION OF
TAMBON THALI MUNICIPALITY THALI
DISTRICT LOEI PROVINCE**

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E 2551 (2008)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่
อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
ชื่อนักศึกษา : นายสนธิ ทิริวงศ์
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : พระครูสุทัศนธรรมสุนทร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาสกร ดอกจันทร์

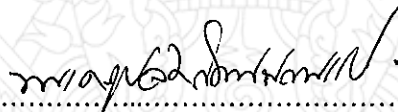
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

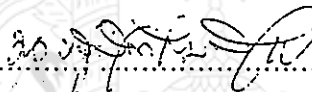
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระครูสุทัศนธรรมสุนทร)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาสกร ดอกจันทร์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์)

กรรมการ

(ดร.สุวิญ รักษัตย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : A Study of Work Effectiveness in Poverty Reduction of Tambon
Thali Municipality,Thali District,Loei Province

Student's Name : Mr.Sanit Siriwong

Department : Government

Advisor : Phrakrusuthasthammasunthorn

Co-Advisor : Asst. Prof. Phasakorn Dokchan

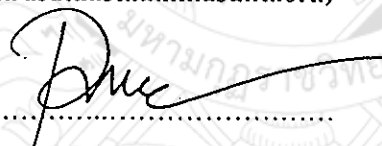
Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

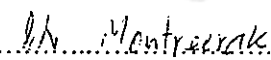

.....
(Phrakhrupaladsampipattanaiviriyajorn) Dean of Graduate School

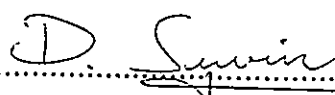
Thematic Committee

.....
(Phrakhrupaladsampipattanaiviriyajorn) Chairman

.....
(Phrakrusuthasthammasunthorn) Advisor

.....
(Asst. Prof. Phasakorn Dokchan) Co-Advisor

.....
(Asst. Prof. Chaiwut Montreerak) Member

.....
(Dr.Suvin Ruksat) Member

หัวข้อสารนิพนธ์	: ศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของเทศบาลตำบลท่าดี อำเภอท่าดี จังหวัดเลย
ชื่อนักศึกษา	: นายสนิท สิริวงศ์
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พระครูสุทัศนธรรมสุนทร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผศ.ภาสกร ดอกจันทร์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๐

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน และศึกษาข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาคความยากจนของเทศบาลตำบลท่าดี อำเภอท่าดี จังหวัดเลย ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ สมาชิกสภาเทศบาล ๑๐ คน คณะบริหาร ๕ คน พนักงาน ๑๕ คน และลูกจ้าง ๒๓ คน ในเทศบาลตำบลท่าดี อำเภอท่าดี จังหวัดเลย รวมจำนวน ๕๓ คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากการศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจนเมื่อพิจารณาโดยรวมเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๔.๑๗ รองลงมา ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ค่าเฉลี่ย ๓.๔๕ ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และด้านปริมาณบุคลากร ค่าเฉลี่ย ๓.๒๓ ส่วนการแก้ไขปัญหาคความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. (๒๕๔๘-๒๕๕๑) จากการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้านในระดับมากที่สุด คือด้านสาธารณูปโภค ค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ รองลงมา ด้านความเป็นอยู่ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านพัฒนาสังคม ด้านการศึกษา ส่วนด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ๓.๔๓

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคความยากจนของเทศบาล คือ ควรจัดให้มีงบประมาณในการดำเนินงานในด้านต่างๆ ให้เพียงพอต่อประชาชน และเป็นธรรม จัดจ้างพนักงานให้กับหน่วยงานอย่างเพียงพอ จัดสร้างแหล่งน้ำให้เพียงพอสำหรับการเกษตร สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมบทบาทในการแก้ไขปัญหาคความยากจนในชุมชนด้วยการพัฒนากลุ่มอาชีพให้ยั่งยืน

Thematic Title : **A Study of Work Effectiveness in Poverty Reduction of Tambon Thali Municipality**

Student's Name : **Mr. Sanit Siriwong**

Department : **Government**

Advisor : **Prakhrusutasthammasunthorn**

Co - Advisor : **Asst. Prof. Phassakorn Dokchan**

Academic Year : **B.E. 2550 (2007)**

ABSTRACT

The objectives of this Thematic paper were to study work effectiveness in poverty reduction of Tambon Thali Municipality, Thali district, Loei Province and to study suggestion to promote effective ways for solving poverty problem in the region. The samples Consisted of 10 municipal council members, 5 administrators, 19 staffs and 23 employees which Constituted the 57 population in total. The tool used in the study was questionnaire. Analysis of Data was done by means of percentages, mean and standard deviation.

The findings showed that the effectiveness in poverty reduction considering the whole in each aspect, was found that their attitude to supervisors was much more effective with mean 4.17. the next ranges were the personal quality, people's participation. The aspects which were medium level were the sufficient of budget with mean 3.45. the sufficient of the materials and tools for use in the office and the personnel quantity with mean 3.23. The poverty reduction according to the municipal 3 years development plan (2006-2008) public utility was considered at the largest with mean 4.25. The next ranges were public welfare, the safety in life and property, social development, education development were large while the economic aspect was medium with mean 3.43.

The suggestions for improvement were ; to publicize the organization activities, to make known widely, to provide hiring employee enough for organization work, to provide construction of water resources enough for agriculture, to support to provide on-the-job training to officers to acquire the knowledge needed to perform their jobs, and promote their roles solving poverty problem in community by sustainable development of the vocational groups.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นกร “ศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย” สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำหัวข้อสารนิพนธ์ จากพระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณที่ท่าน ได้เมตตาชี้แนะตลอดมา

กราบขอบพระคุณ พระครูสุทัศนธรรมสุนทร ที่เมตตาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาสกร ดอกจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำแนะนำในหลักการและเหตุผล รวมถึงแนะนำแหล่งข้อมูล ในการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จนทำให้งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ พระครูปริยัติสังฆญาณ อาจารย์ทวีศักดิ์ ไกรบุตร อาจารย์กรรณิกา ไวโสภา ที่กรุณาตรวจสอบและแก้ไขแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่เมตตาตรวจสอบความชัดเจนถูกต้องในเนื้อหาทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้สมบูรณ์ และขอขอบพระคุณคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ แนะนำ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

ขอขอบคุณ สมาชิกสภา คณะผู้บริหาร พนักงานและลูกจ้างในเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ครอบครัวผู้เขียน ที่ให้โอกาสในการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงญาติพี่น้องทุกท่านและผู้ใกล้ชิดที่ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนมาโดยตลอดจนทำให้ผู้เขียนได้ศึกษาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นายสนิท ศิริวงศ์

สารบัญคำย่อ

ในสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้ใช้คำภีร์พระไตรปิฎกฉบับของมหาวิทยาลัทยมหาฏุราชวิทยาลัย พร้อมทั้งอรรถกถาอันเป็นคำภีร์ที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาเถรวาทในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งในการอ้างอิงในที่นี้ได้ใช้ชื่อย่อของคำภีร์ตามที่กล่าวมาซึ่งมีคำย่อและคำเต็ม ดังนี้

คำย่อ

อจ ปญจก

คำเต็ม

สุดตนตปิฎก องคคฺตรนิกาย ปญจกนิปาต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญคำย่อ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฌ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผล	๗
๒.๑.๑ ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผล	๑๐
๒.๑.๒ การประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในองค์การ	๑๔
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การ	๑๖
๒.๓ ความหมายของความยากจนและปัญหาความยากจน	๓๑
๒.๔ แนวทางแก้ไขปัญหาความยากจน	๓๖
๒.๕ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลท่าลี่	๔๗
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๙
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๒

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๑	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ๕๕
ตารางที่ ๒	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ ๕๕
ตารางที่ ๓	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา ๖๐
ตารางที่ ๔	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ๖๐
ตารางที่ ๕	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ๖๑
ตารางที่ ๖	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยรวมและรายด้าน ๖๒
ตารางที่ ๗	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านปริมาณของบุคลากร จำแนกเป็นรายข้อ ๖๓
ตารางที่ ๘	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านปริมาณคุณภาพของบุคลากร จำแนกรายข้อ ๖๔
ตารางที่ ๙	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านความเพียงพอของงบประมาณ จำแนกเป็นรายข้อ ๖๕
ตารางที่ ๑๐	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ จำแนกรายข้อ ๖๕
ตารางที่ ๑๑	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา จำแนกรายข้อ ๖๖
ตารางที่ ๑๒	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกรายข้อ ๖๗
ตารางที่ ๑๓	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านพัฒนาสังคม จำแนกรายข้อ ๖๘
ตารางที่ ๑๔	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านเศรษฐกิจ จำแนกรายข้อ ๖๘
ตารางที่ ๑๕	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านการศึกษา จำแนกรายข้อ ๖๙

ตารางที่ ๑๖	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญห ความยากจนด้านสาธารณสุขโลก จำแนกรายข้อ	๖๕
ตารางที่ ๑๗	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญห ความยากจนด้านความเป็นอยู่ จำแนกตามรายข้อ	๗๐
ตารางที่ ๑๘	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญห ความยากจนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกรายข้อ	๗๐

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ ๑ รูปแบบและองค์ประกอบของเทศบาลตำบลท่าดี

๔๘

แผนภูมิที่ ๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๕๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่มีต่อคนและสังคมได้ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้รุนแรงขึ้น กล่าวคือ ภาวะความยากจนที่มีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอดในช่วงก่อนวิกฤตกลับเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ ๑๑.๔ ของประชากรทั้งประเทศ หรือคิดเป็นจำนวนคนยากจน ๖.๘ ล้านคน ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๕.๘ หรือคิดเป็นจำนวนคนยากจน ๘.๘ ล้านคนในปี ๒๕๒๒ และในช่วงเวลาเดียวกันการกระจายรายได้ก็แย่ลง โดยกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยที่สุด ๒๐ เปอร์เซนต์แรก มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ ๔.๒ เหลือร้อยละ ๓.๘ เปอร์เซนต์^๑

วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของวิสัยทัศน์ร่วม ภายใต้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป้าหมายการลดความยากจนให้มีการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจที่เอื้ออาทรต่อคนจน พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างศักยภาพให้คนจนเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสามารถพึ่งตนเองได้ เพื่อลดสัดส่วนคนยากจนของประเทศให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินร้อยละ ๑๒ ของประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๔๕^๒

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหารบุคคล การเงิน และการคลัง โดยกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะ แบ่งตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ดังนี้

---

^๑สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘, พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๘, (กรุงเทพมหานคร : เจ.เอ็ม.ที., ๒๕๔๕), หน้า ๖.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

“องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่จัดการบริหารสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยตรง ได้แก่ เทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษไม่เต็มพื้นที่จังหวัด”^๓

เทศบาลถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เก่าแก่ที่สุด คือ เริ่มมีการสถาปนามา ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๗๖ และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญและใช้ในการบริหารเมืองเป็นหลัก เทศบาลของไทยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทคือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ตามเกณฑ์รายได้และประชากรในพื้นที่การจัด โครงสร้างองค์กรเทศบาล ได้ใช้รูปแบบของระบบรัฐสภาเป็นหลักโดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น ๒ ส่วน สภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร^๔

๑. สภาเทศบาล เป็นฝ่ายที่ควบคุมและตรวจสอบฝ่ายบริหารตามหลักการถ่วงดุลอำนาจของระบบรัฐสภา สภาเทศบาลนี้จะประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ซึ่งอยู่ในวาระคราวละ ๔ ปี โดยจำนวนของสมาชิกสภาเทศบาลนี้จะขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล คือ

- สภาเทศบาลตำบล มีสมาชิกทั้งหมด ๑๒ คน
- สภาเทศบาลเมือง มีสมาชิกทั้งหมด ๑๘ คน
- สภาเทศบาลนคร มีสมาชิกทั้งหมด ๒๔ คน

สภาเทศบาลจะมีประธานสภาหนึ่งคน และรองประธานสภาหนึ่งคน โดยจะเลือกมาจากสมาชิกสภาตามมติสภาเทศบาล ประธานสภามีหน้าที่ดำเนินการของสภามีสภาเทศบาลให้ เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล และควบคุมบังคับบัญชารักษาความสงบ รวมทั้งเป็นตัวแทนของสภาเทศบาลในกิจการภายนอก

๒. คณะเทศมนตรี หรือนายกเทศมนตรี

๒.๑ สำหรับคณะเทศมนตรีตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๖๕ (รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง พ.ศ. ๒๕๕๓) ในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลใดออกเสียงแสดงประชามติ ให้การบริหารเทศบาลในรูปคณะเทศมนตรี ให้เทศบาลนั้นมีคณะเทศมนตรี ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีคนหนึ่งและเทศมนตรีตามจำนวนดังนี้

^๓ วิชาวิวัฒน์ ศรีแก้ว และคณะ, รวมพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๓), หน้า ๑๐.

^๔ โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๑๖๕.

- เทศบาลตำบล ให้มีเทศมนตรี ไม่เกิน ๒ คน
- เทศบาลเมือง ให้มีเทศมนตรี ไม่เกิน ๓ คน
- เทศบาลนคร มีเทศมนตรี ไม่เกิน ๔ คน^๔

นอกจากคณะเทศมนตรีแล้ว ในฝ่ายบริหารก็ยังมีพนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาลที่ปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจประจำสำนักงานหรืออาจจะนอกสำนักงานก็ได้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างใกล้ชิด โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาในเบื้องต้น

๒.๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยในมาตรา ๑๔ กำหนดว่าเทศบาลแห่งใดจะมีการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตเทศบาลแต่ละแห่ง โดยการทำประชามติสอบถามประชาชนว่าจะใช้รูปแบบการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรีหรือรูปแบบนายกเทศมนตรีให้บังคับใช้กับเทศบาลทุกแห่งนับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ในมาตรา ๒๑ (๑) กำหนดให้เทศบาลเมืองและเทศบาลนครที่หมดวาระหรือมีการยุบสภาหลังกฎหมายเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ นี้บังคับใช้ให้เทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครนั้นมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีได้เลยโดยไม่ต้องทำประชามติแต่ให้มีการทำประชามติหลังจากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีไปแล้ว ส่วนเทศบาลตำบลยังต้องรอไปจนถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่นเดิม^๕

นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นมา เทศบาลของไทยมีฝ่ายบริหารที่มีที่มา ๒ รูปแบบคือ รูปแบบแรกมาจากมติของสภาเทศบาล รูปแบบที่สองมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

นายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนมีวาระ ๔ ปี นับจากวันเลือกตั้งและจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้ นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกมอบหมายได้ตามจำนวนดังนี้

- เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน ๒ คน
- เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน ๓ คน
- เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน ๔ คน

^๔พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖, (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๓), รวมกฎหมายท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สกายบุคส์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๕๕.

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๕.

สำหรับเทศบาลตำบลท่าลี่นั้นได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นเป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการต่าง ๆ คือให้ประชาชนเข้าไปบริหารงานในองค์กรที่ทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยการสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนเลือกกันเองเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนและการบริหาร อาจจะเป็นไปด้วยความล่าช้าด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการ บริหารของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ซึ่งการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นผู้บริหารจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเกื้อหนุน พึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อให้งานของ เทศบาลบรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่และไม่มีผลกระทบต่อความ เป็นอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาล ในปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบายเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

เทศบาลตำบลท่าลี่ ซึ่งถือว่าเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการกระจาย อำนาจและเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล ที่มีผลใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ และทำให้สุขาภิบาลที่มีจำนวน ๕๘๐ แห่ง เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาล ตำบล และเป็นหน่วยงานราชการที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย วิทยาศาสตร์การ ปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ที่ศึกษาโดยตรง เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนองต่อความต้องการของ ประชาชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาล ตำบลอยู่ในระดับใด มีประสิทธิผลหรือไม่อย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยเห็นว่าเทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานที่รัฐต้องการกระจาย อำนาจให้ประชาชนปกครองตนเองให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารการจัดการ ด้านกฎหมาย ด้านการพัฒนา ดังนั้นการมีปริมาณบุคลากรและงบประมาณที่เพียงพอ ย่อมจะเอื้อประโยชน์ต่อ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่และสนองตอบนโยบายการ กระจายอำนาจจากรัฐอย่างแท้จริง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน ของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจน ของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑) สมรรถนะขององค์กร

- ด้านปริมาณบุคลากร
- ด้านคุณภาพบุคลากร
- ด้านความเพียงพอของงบประมาณ
- ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้
- ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา
- ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒) การแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗

- ด้านการพัฒนาสังคม
- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านการศึกษา
- ด้านสาธารณสุข
- ด้านความเป็นอยู่
- ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

๑) สมาชิกสภา คณะบริหาร เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างในเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

๑) เทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา

๑) ระยะเวลาที่ศึกษา ระหว่าง เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๔.๑ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๑.๔.๒ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขรูปแบบบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นยิ่งขึ้น

๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึง ได้ให้ความหมายของคำและข้อความที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังนี้

พระราชบัญญัติ หมายถึง บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้น โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

กระจายอำนาจ หมายถึง ทำให้แพร่ สิทธิ มอบอำนาจ การปกครองที่รัฐได้สละอำนาจหรือมอบอำนาจการตัดสินใจในการปกครอง และการบริหารของส่วนกลางให้แก่องค์กรอื่นอย่างเป็นทางการ

เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย เป็นหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ในการบริหารงานเทศบาลตำบลตามกฎหมายกำหนด

ประสิทธิผล หมายถึง ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่า บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้ง ๖ ด้านหรือไม่คือ

๑. ด้านการพัฒนาสังคม
๒. ด้านเศรษฐกิจ
๓. ด้านการศึกษา
๔. ด้านสาธารณสุข
๕. ด้านความเป็นอยู่
๖. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ปัญหาความยากจน หมายถึง ข้อขัดข้อง ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข ความลำบาก อดขัด ขัดสน มีความทุกข์ใจ ไร้ทรัพย์ มีรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย

คณะกรรมการ หมายถึง นายกเทศมนตรีที่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ตามกฎหมายเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น และนายกเทศมนตรี เลือกรองนายก เลขานายก และที่ปรึกษารวมกัน ไม่เกินสี่คนเป็นคณะกรรมการเพื่อช่วยงานนายกเทศมนตรีในการบริหารงานเทศบาล

สมาชิกสภาเทศบาล หมายถึง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าลี่ ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นในเขตเทศบาลจำนวนสิบสองคนเพื่อทำหน้าที่ในสภาเทศบาล

บุคลากร หมายถึง พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาล โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนของเทศบาลตำบลท่าลี่

ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร หมายถึง จำนวนพนักงานและลูกจ้าง ที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลท่าลี่ ที่มีความสามารถเข้าใจในเรื่องระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์

งบประมาณ หมายถึง งบประมาณรายรับหรือรายจ่ายประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ “ตามมาตรา ๖๕ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๓) ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีใหม่ให้ใช้เทศบัญญัติปีก่อนนั้น ไปพลาง”^๑

“ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดี ให้ตราขึ้นเป็นเทศบาลบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม”^๒

ทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความคิด ความรู้สึกในทางบวกหรือลบของพนักงานเทศบาลต่อคณะกรรมการเทศบาลตำบลท่าลี่

ยุทธศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยการพัฒนา การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนพัฒนาชุมชน

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗๒.

^๒ เรื่องเดียวกัน.

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย เป็นการศึกษาถึงสาเหตุหรือตัวแปรที่ทำให้เกิดการเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการค้นหาสาเหตุต่าง ๆ เพื่อให้้องค์การเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน โดยได้กำหนดหัวข้อที่ทำการศึกษาดังนี้

๒.๑ แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผล

๒.๑.๑ ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผล

๒.๑.๒ การประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในองค์การ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์กร

๒.๒.๑ การบริหารในองค์การ

๒.๒.๒ ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร

๒.๒.๓ ความเพียงพอของงบประมาณ

๒.๒.๔ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้

๒.๒.๕ ทักษะคติดของผู้บังคับบัญชา

๒.๒.๖ การมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๓ ความหมายของความยากจนและปัญหาความยากจน

๒.๓.๑ ความยากจนตามทัศนะทางสังคมศาสตร์

๒.๓.๒ ความยากจนตามทัศนะทางรัฐศาสตร์

๒.๓.๓ ความยากจนตามทัศนะทางเศรษฐศาสตร์

๒.๓.๔ ปัญหาความยากจน

๒.๔ แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน

๒.๔.๑ การแก้ไขปัญหาความยากจนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๔.๒ การแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลแผนสามปี

๒๕๔๕-๒๕๕๑ การแก้ไข ด้านพัฒนาสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ปลอดภัย ด้านความเป็นอยู่ และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๒.๕ สภาพของพื้นที่ที่ศึกษา

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผล (effectiveness) มีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กรมาก ทุกองค์การหวังให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานจนมีผู้กล่าวว่า ประสิทธิผล เป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกองค์การ และมีผู้ให้คำนิยามของคำว่า “ประสิทธิผล” ไว้มากมายหลากหลาย ความหมายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์การและมุมมองของผู้เขียนหรือนักวิชาการสาขาต่างกัน แต่ละส่วนจะมุ่งไปสู่ความสำเร็จขององค์การหรือหน่วยงานได้ดำเนินการจนบรรลุผล ตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากแนวคิดประสิทธิผลที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาปรับปรุงใช้กับการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยมีการปรับวิธีการทำงานกับสภาพแวดล้อมผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ ความร่วมมือ หลีกเลี่ยงความขัดแย้งกันระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาในทัศนคติของนักสังคมศาสตร์ นักวิชาการบริหาร ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ดังนี้

พิทยา บวรวัฒนา ได้ให้ความหมาย ประสิทธิผล หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรสามารถทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ ประสิทธิผลจึงเป็นเรื่องของความสำเร็จขององค์การในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ องค์การที่มีประสิทธิผลสูงจึงเป็นองค์การที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในการทำงานตามเป้าหมาย^๑

ความสามารถขององค์การ ในการที่จะทำงานให้เกิดประสิทธิผลบุคลากรในหน่วยงานนั้น จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และปฏิบัติงาน ได้สำเร็จ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

ศิริวรรณ เจริญรัตน์ และคณะ กล่าวว่า ประสิทธิผล เป็นการวัดผลผลิตของงาน (Output) ซึ่งเป็นการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ ซึ่งในบางครั้งไม่ได้คำนึงถึงปริมาณทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการปฏิบัติงาน เป็นการอธิบายถึงการกระทำที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการทำงานที่สามารถช่วยให้้องค์การบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิผลจะอธิบายถึงการกระทำใน

^๑พิทยา บวรวัฒนา, ทฤษฎีองค์การสาธารณะ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภากการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๖๖.

สิ่งที่ถูกต้อง (Doing the right thing) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือวิธีการที่จะทำให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ส่วนประสิทธิภาพจะแสดงถึงความสำคัญระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) และผลผลิต (Output) โดยมีเป้าหมายที่จะใช้ต้นทุนหรือทรัพยากรที่ต่ำที่สุด^๒

เสริมศักดิ์ แนมใส มีแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล ขององค์การจำกัดอยู่เพียงว่าเป็นระดับองค์การหรือความสามารถในการบรรลุถึงเป้าหมาย (Degree of goal Achievement) ที่กำหนดไว้^๓

สรุปคำกล่าวของเสริมศักดิ์ แนมใส ว่าประสิทธิผลขององค์การจำกัดอยู่เพียงว่าเป็นระดับองค์การหรือความสามารถในการบรรลุเป้าหมายนั้น แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดอยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิผล คือ ความมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง ความสามารถและมีระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลสูงสุด จึงจะเกิดประสิทธิผล และทำให้งานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

๒.๑.๑ ความหมายเกี่ยวกับประสิทธิผล

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า “ประสิทธิผล” หมายถึง ผลสำเร็จผลที่เกิดขึ้น^๔

พูลศักดิ์ อินทรโยธา เห็นว่า ประสิทธิผลขององค์การเป็นเรื่องของการพิจารณาว่าองค์การประสบผลสำเร็จได้เพียงใดในการดำเนินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือสภาพขององค์การที่ตั้งใจหรือปรารถนาให้เกิดขึ้น^๕

เอทซีโอเน่ กล่าวว่าภายใต้ System Model การวิเคราะห์ประสิทธิผลอาจจะทำได้ด้วยการถามคำว่า ภายใต้สภาพแวดล้อมหรือสภาวะปัจจุบันนั้น องค์การสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่แจกจ่ายไปยังส่วนขององค์การที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้ประโยชน์สูงสุดหรือใกล้เคียงสูงสุด

^๒ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยพัฒนการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๔๒.

^๓เสริมศักดิ์ แนมใส, “ประสิทธิผลของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์), ๒๕๔๒, หน้า ๗.

^๔ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๖๖๗.

^๕พูลศักดิ์ อินทรโยธา, “ประสิทธิผลของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นกลาง, กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตบึงกุ่ม”, วิทยานิพนธ์พัฒนาระดับปริญญาโท, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์), ๒๕๓๘, หน้า ๔๒.

เพียงใด ประโยชน์สูงสุดในที่นี้ หมายถึง การกระจายทรัพยากรไปสนองความต้องการต่าง ๆ ขององค์กรไม่ใช่มุ่งใช้ทรัพยากรไปเพื่อสนองความต้องการกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะ ถึงแม้กิจกรรมนั้นจะเป็นกิจกรรมเพื่อเป้าหมายขององค์กร โดยตรงก็ตาม ทั้งนี้ Etzioni ต้องการชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่าง System Model กับ Goal Model ในการวัดประสิทธิผลขององค์กร ซึ่งในกรณีหลังคือการวัดว่าองค์กรมีประสิทธิผลหรือไม่ โดยอาศัยการวัดว่าองค์กรได้บรรลุเป้าหมายไปแล้วมากน้อยเพียงใด^๖

มอทท์ ได้ทำการสำรวจเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลขององค์กรอย่างกว้างขวาง โดยระบบสอบถามและจะได้รับการตอบโดยสมาชิกขององค์กรเอง เพื่อวัดประสิทธิผลขององค์กรและเสนอสมมติฐานว่า ประสิทธิผลขององค์กรประกอบด้วยปัจจัย ๓ ประการ คือ

๑. ความสามารถในการผลิต
๒. ความสามารถในการปรับตัว
๓. ความสามารถยืดหยุ่นได้

สมมติฐาน กล่าวอย่างง่าย ๆ ว่า ประสิทธิภาพทั้งหมดขององค์กรสัมพันธ์โดยตรงกับปัจจัย ๓ ประการนี้ โดยใช้ตัวแปรทั้ง ๓ ข้างต้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพทั้งหมดขององค์กรกับตัวแปรทั้ง ๓ สัมพันธ์กันคือสมการ^๗

พิทยา บวรวัฒนา กล่าวว่า การจัดประสิทธิผลการปฏิบัติงานขององค์กร มี ๔ วิธี

๑. วัดจากความสามารถขององค์กรในการบรรลุเป้าหมาย (The goal attainment approach) โดยถือหลักว่าประสิทธิผลขององค์กรวัดได้จากความสามารถขององค์กรในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร เช่น การค้าขายได้กำไร หมอรักษาคนไข้หาย ดำรงชีพขโมยได้ เป็นต้น

๒. วัดโดยอาศัยความคิดระบบ (The system approach) เป็นการวัดประสิทธิผลขององค์กรโดยคำนึงถึงความสามารถขององค์กรในการหาปัจจัยนำเข้า เช่น ทรัพยากร เงิน หรือบุคคลที่จำเป็นต่อการผลิตปัจจัยนำออก ความสามารถขององค์กรในการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าให้

^๖ ธรณี กิริ์ดิบุตร, การประเมินประสิทธิผลองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๘), หน้า ๑๘.

^๗ อภิรักษ์ จันทรงยี, “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน น.อ.พ.ป. ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๓๕, หน้า ๔.

เป็นปัจจัยนำออก ความสามารถขององค์กรในการอยู่รอดภายใต้สภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันของส่วนต่างๆ ในองค์กร

๓. วัตถุประสงค์ขององค์กรในการเอาชนะใจผู้มีอิทธิพล (The strategic-constituencies approach) โดยในองค์กรหนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วยบุคคลและกลุ่มที่มีอิทธิพลดังกล่าวสามารถควบคุมทรัพยากรต่างๆที่จำเป็นต่อการอยู่รอดขององค์กร ดังนั้น องค์กรที่มีประสิทธิผลจึงเป็นองค์กรที่สามารถชนะใจบุคคลและกลุ่มผลประโยชน์ ทำให้ไม่ดำเนินการขัดขวางการทำงานขององค์กร โดยองค์กรสามารถกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและกลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าว

๔. วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันของสมาชิกองค์กร (The competing-values approach) เนื่องจากในองค์กรประกอบไปด้วยบุคคลหลายฝ่าย และมีความต้องการที่แตกต่างกัน ทำให้มีเป้าหมายหลายเป้าหมายซึ่งขัดแย้งกัน เพราะบุคคลทั้งหลายที่กำหนดเป้าหมายขององค์กรมีค่านิยมที่แตกต่างกัน การวัดประสิทธิผลขององค์กรจึงต้องพิจารณาค่านิยมต่างๆ ของผู้ประเมินว่าจะใช้มาตรวัดแบบใด^๔

การวัดประสิทธิผลขององค์กร ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีดำเนินการมาบริหารตามกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ ตลอดจนมีการจูงใจให้บุคลากรมีความตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุปแนวคิดและความหมายของประสิทธิผล ของนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ เช่น นักวิทยาศาสตร์ให้ความหมายประสิทธิผลในแง่ของผลผลิตใหม่ สำหรับผู้จัดการฝ่ายผลิต ประสิทธิผลมักหมายถึงประสิทธิภาพหรือปริมาณของผลผลิต การวัดประสิทธิผลอาจวัดจากกรอบของหน่วยงาน โดยเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนงานเท่านั้น ไม่ได้ก้าวล่วงไปพิจารณาถึงการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและการวัดประสิทธิผลในแง่ของการตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริการ โดยพิจารณาในแง่เชิงปริมาณ คุณภาพ ความรวดเร็ว ตลอดจนการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีของผู้มีหน้าที่ในการให้บริการนั้นด้วย

การประเมินผล ความหมายในการ “ประเมินผล” มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้คำนิยามไว้มากมาย ดังนี้

อรัธธรรม พรหมมะ กล่าวว่า การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการทางนโยบาย อันได้แก่ การกำหนดปัญหา (Problem structuring) การกำหนดนโยบาย (Policy formulating)

^๔พิทยา บวรวัฒนา, ทฤษฎีองค์การสาธารณะ, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘๔.

การวางแผน (Planning) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementation) การควบคุมดูแล (Policy Monitoring) และการประเมินผล (Policy Evaluation)^๕

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าการประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการแต่ การประเมินผลโครงการหรือประเมินผลนโยบายนั้น สามารถทำได้ทั้งในระหว่างที่โครงการกำลัง ดำเนินอยู่ และการประเมินผลรวมยอดทั้งหมดหลังเสร็จสิ้นโครงการ

อรรถธรรม พรหมมะ กล่าวไว้ว่า ซึ่งในการประเมินผลนี้มีประโยชน์ด้วยกัน ๔ ประการ คือ

๑. ช่วยในการปรับเงื่อนไขของนโยบาย ให้เหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติ (Adjustment cycle)

๒. ช่วยในการตัดสินใจว่าจะดำเนินงานต่อไปหรือไม่ (Continuation cycle)

๓. ช่วยในการตัดสินใจว่าจะต้องยุติหรือล้มโครงการหรือไม่ (Termination)

๔. ช่วยในการทบทวนนโยบายและปรับโครงสร้างของโครงการทั้งหมด (Restructuring cycle)^๖

ในส่วนแนวความคิดหรือความหมายของการ “ประเมินผล” นั้นมีนักวิชาการหลาย ท่านได้ให้คำนิยามไว้อย่างหลากหลาย แต่โดยสรุปแล้วทุกท่านจะเน้นในเรื่องของความ กระบวนการ กล่าวคือ การประเมินผลนั้นเป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดคุณค่า ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อการตัดสินใจดำเนินการในสิ่งนั้น ให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

เยาวดี วิบูลย์ศรี กล่าวว่า การประเมินผล (Evaluation) นั้น ทางการศึกษา หมายความว่า เป็นกระบวนการตีความหมาย (Interpretation) และตัดสินคุณค่า จากสิ่งที่วัดได้จาก การวัดผลการประเมินต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผนในการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเหตุผล ประกอบการพิจารณาตัดสินว่า กิจกรรมการศึกษานั้นดีเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ประการใด^๗

^๕อรรถธรรม พรหมมะ, แนวคิดด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติกับการวิจัยเชิงสำรวจและการ วิจัยเชิงอธิบาย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐), หน้า ๒.

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

^๗เยาวดี วิบูลย์ศรี, อ่างใน ถนอม ม่วงกลม, การประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานองค์การ บริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง จังหวัด สมุทรสาคร, วิทยานิพนธ์พัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนา บริหารศาสตร์), ๒๕๔๓, หน้า ๖.

สรุป ความหมายของการประเมินผล ที่มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ การประเมินผลเป็นกระบวนการตีความหมายและตัดสินคุณค่า การประเมินต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบ การประเมินเป็นการตรวจสอบ โครงการที่ดำเนินไปนั้นมีความก้าวหน้าแค่ไหน บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่อย่างไร การประเมินเป็นวิธีการที่หาแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการเกี่ยวกับโครงการ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่า เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

๒.๑.๒ การประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในองค์การ

เสริมศักดิ์ แนมโส กล่าวว่า ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ ได้มีการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์สร้างแบบจำลอง เพื่อจัดประสิทธิผลขององค์การ อาจแยกแนวทาง (Approach) ในการวัดประสิทธิผลได้เป็น ๓ แนวทาง ดังนี้

๑) การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแง่เป้าหมาย (The goal approach) เป็นการใช้วิธีการวัดผลที่ตั้งอยู่บนวิธีการและเป้าหมายขององค์การ โดยพบว่า ความสามารถในการผลิต (Productivity) ความยืดหยุ่นคล่องตัว (Flexibility) และการปราศจากซึ่งความกดดัน (Strain) และข้อขัดแย้ง (Conflict) มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับเป้าหมายขององค์การ ปัญหาสำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับการใช้ความสามารถในการผลิตเป็นเครื่องบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพที่สำคัญนั้น ในกรณีที่องค์การนั้นเป็นองค์การที่ทำหน้าที่หรือมีเป้าหมาย ในการให้บริการและองค์การมีหน้าที่ในการผลิตเองหลายองค์การที่ไม่อาจไม่สามารถวัดประสิทธิผลขององค์การได้จากความสามารถในการผลิตอย่างเต็มที่

๒) การประเมินประสิทธิผลขององค์การในแง่ของระบบทรัพยากร (The system resource approach) เป็นการหลีกเลี่ยงจุดอ่อน และข้อบกพร่องบางประการของการประเมินผลในแง่เป้าหมาย โดยไม่พิจารณาถึงเป้าหมายขององค์การเลย เพราะเห็นว่าเป็นไปได้อย่างที่จะใช้การบรรลุเป้าหมายเป็นเครื่องวัดประสิทธิผล องค์การจึงมีการใช้แบบจำลองของระบบทรัพยากรแทนแบบจำลองนี้ตั้งอยู่บนแนวความคิดว่า องค์การเป็นระบบเปิด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในการแลกเปลี่ยน (Exchange) และแข่งขันกัน ดังนั้นประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรซึ่งหายากและมีคุณค่าองค์การจะมีประสิทธิภาพสูง ก็ต่อเมื่อองค์การสามารถแสวงหาประโยชน์สูงสุดได้จากตำแหน่งที่ทำการต่อรองและใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด (Optimizes) ในการได้มาซึ่งทรัพยากรอย่างไรก็ตามแนวความคิดด้านระบบทรัพยากรมิได้แตกต่างจากการใช้เป้าหมายเท่าใดนัก เพราะที่แท้จริงเป้าหมายอย่างหนึ่งขององค์การก็คือ การสรรหาทรัพยากรจากสภาพสิ่งแวดล้อมนั่นเอง เป็นแต่เพียงการมองเป้าหมายขององค์การในฐานะที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมมากขึ้นนั่นเอง

๑) การประเมินผลประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (The multiple criteria of effectiveness) วิธีการนี้มีความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางทั้งในแง่ของนักวิชาการ และเมื่อนำมาใช้วัดประสิทธิผลขององค์การในทางปฏิบัติ ก็ใช้ประเมินหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี กล่าวคือ

- ๑) ความสามารถในการผลิตและประสิทธิภาพ โดยวัดจากการผลิต
- ๒) ลักษณะขององค์การ เช่น บรรยากาศขององค์การ สวัสดิการอำนาจการและสมรรถนะขององค์การในการปฏิบัติงาน
- ๓) พฤติกรรมในการผลิต เช่น การร่วมมือร่วมใจ การพัฒนา การปฏิบัติงานที่เชื่อถือได้^{๑๒}

แนวคิดทำนองเดียวกันนี้ ก็ได้ถูกเสนอในลักษณะของการสร้างแบบจำลอง โดย Gibson และคณะ ซึ่งสรุปจากการรวบรวมผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาว่าเครื่องบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพขององค์การควรจะประกอบไปด้วยตัวแปร ต่อไปนี้

๑. ความสามารถในการผลิต (Productivity)
๒. ประสิทธิภาพ (Efficiency)
๓. ความพึงพอใจ (Satisfaction)
๔. การปรับตัว (Adaptive ness)
๕. การพัฒนา (Development)^{๑๓}

จากแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ สามารถนำมาใช้ประกอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยกระบวนการวางแผนพัฒนา เทศบาล เป็นการปฏิบัติงานด้านหนึ่งในเทศบาล จึงใช้เป็นแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โดยเจาะจงเลือกการประเมินผลในแง่เป้าหมาย

สรุปการประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในองค์การ คือ การประเมินผลในแง่เป้าหมายของงานที่ประสบผลสำเร็จเป็นตัววัด การประเมินผลในแง่ของระบบทรัพยากรความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการประเมินประสิทธิผล

^{๑๒} เสริมศักดิ์ แนนไส, “ประสิทธิผลของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘-๒๐.

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

โดยใช้หลายเกณฑ์ และเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักวิชาการทั่วไป แต่ที่เจาะจงแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในองค์การจะเน้นในแง่ของเป้าหมาย

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การ

สมรรถนะ ตามความหมายใน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ว่า “สมรรถนะ ความสามารถ”^{๑๔}

องค์การที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นการแสดงให้เห็นถึงความมี สมรรถนะขององค์การ

อรรถธรรม พรหมมะ ได้วิเคราะห์แนวคิดในการประเมินผล และการวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยกล่าวถึง สมรรถนะขององค์การไว้ในตอนหนึ่งว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งอยู่กับขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวัง จะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่เพียงพอและมีการวางแผนเตรียมพร้อมเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านงบประมาณ ความเหมาะสมของสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ หากองค์การที่มีงบประมาณ ความเหมาะสมของพื้นที่และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอกับความต้องการแล้วจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ^{๑๕}

สมรรถนะของบุคลากร เป็นความคาดหวังขององค์การที่ทำให้งานมุ่งสู่ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

วิลเลียม เสนอตัวแบบเชิงจัดการ (The Management Mod) ซึ่งให้ความสำคัญขีดความสามารถขององค์การ โดยกล่าวว่า สมรรถนะขององค์การมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ ถ้าองค์การมีสมรรถนะสูง การนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมประสบผลสำเร็จ และถ้าองค์การมีสมรรถนะต่ำ การนำนโยบายปฏิบัติย่อมประสบความล้มเหลวโดยพิจารณาได้จากความเหมาะสมโครงสร้างองค์การ ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรและความรู้ความสามารถของบุคลากร ความพร้อมด้านงบประมาณ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้^{๑๖}

^{๑๔} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, อ่างแล้ว, หน้า ๑๑๒๘.

^{๑๕} อรรถธรรม พรหมมะ, แนวคิดด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติกับการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงอธิบาย, อ่างแล้ว, หน้า ๒๓ - ๒๕.

^{๑๖} อรรถธรรม พรหมมะ, เทคนิคการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ, อ่างแล้ว, หน้า ๑๔.

ความสามารถในการทำงานของบุคลากรจะต้องขึ้นอยู่กับการที่บุคลากรขององค์กรนั้น ๆ มีขวัญและกำลังใจที่ดีด้วย จึงจะสร้างควมมีสมรรถนะให้เกิดขึ้นกับองค์กรบุคลากรขององค์กร คือ ผู้ที่ทำให้องค์กรมีสมรรถนะและเกิดประสิทธิผลด้วย

๒.๒.๑ การบริหารงานในองค์กร

วิญญู อังคนารักษ์ กล่าวว่า การบริหารงานท้องถิ่น หมายถึง การบริหารงานในลักษณะการกระจายอำนาจการบริหารงานบางอย่าง ซึ่งรัฐบาลได้มอบหมายให้ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นบริหารงานบางอย่าง ซึ่งรัฐบาลได้มอบหมายให้ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นบริหารงานของท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นด้วยเหตุที่ว่า ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้เลือกตั้งขึ้นมาบริหารงานในท้องถิ่นนั้น มีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร^{๑๑}

เทศบาลเป็นหน่วยการบริหารงานท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองที่จัดตั้งตาม พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ มีฐานะเป็นนิติบุคคล แบ่งเป็น ๓ ประเภท โดยใช้เกณฑ์ประชากร คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล โครงสร้างของเทศบาลประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร คือ นายกเลือกตั้งโดยจากประชาชนในเขตเทศบาล ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทั้งสองฝ่ายอยู่ในวาระ ๔ ปี อำนาจหน้าที่ของเทศบาล เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การจัดทำบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลหรือในท้องถิ่นนั้น เป็นต้น

คำว่า การบริหาร ได้มีผู้ให้คำจำกัดความ แตกต่างกันไปสุดแล้วแต่จะเน้นที่จุดใด เป็นสำคัญ ซึ่งนักวิชาการแต่ละท่านที่มีความเห็นแตกต่างกันดังนี้

นิमित มั่นจันทร์ ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการทำงาน ให้สำเร็จด้วยบุคคลอื่นและทรัพยากรต่าง ๆ หน้าที่บริหาร คือ การรวบรวมทรัพยากรทั้งด้านกำลังคนและเทคนิคในแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จ^{๑๒}

^{๑๑}วิญญู อังคนารักษ์, อ่างใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่นเปรียบเทียบ : อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอเคียนสโตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๕-๓๐.

^{๑๒}นิमित มั่นจันทร์, “การประเมินการฝึกอบรมหลักสูตรนักเรียนพลตำรวจ : ศึกษากรณี โรงเรียนตำรวจภูธร ๗ จังหวัดนครปฐม”, ภาคนิพนธ์พัฒนาสังคมศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๓๗, หน้า ๑๒.

วินัย โดเจริญ กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคล (Group) ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ฉะนั้น คำว่า การบริหารงานนี้ จึงใช้กำกับการแสดงให้เห็นลักษณะการบริหารงานแต่ละประเภทได้เสมอแต่กรณีไป แต่ถ้าเป็นการบริหารงานโดยบุคคลคนเดียวเรียกว่าเป็นการทำงานเฉย ๆ^{๑๙}

การทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม ที่มีความร่วมมือกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือ หัวหน้าที่มงานนำนโยบายขององค์การที่ได้กำหนดตามแผนที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จก็อยู่ที่ความสามารถของหัวหน้าที่มงานว่าจะบริหารงานให้บรรลุตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้นต้องขึ้นอยู่กับหัวหน้าที่มงานบริหารเป็นหลัก

สมพงษ์ เกษมสิน ให้ความหมายของการบริหารในเชิงพฤติกรรมว่า การบริหารคือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น^{๒๐}

กล่าวโดยสรุปความหมายของการบริหาร ดังนี้

๑. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
๒. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด
๓. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรในการบริหารเป็นพื้นฐาน
๔. การบริหารมีลักษณะการดำเนินงานเป็นกระบวนการ
๕. การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของบุคคล คือ การร่วมมือของกลุ่ม

เพื่อให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์

๖. การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล

๑) ทรัพยากรในการบริหาร

ในการบริหารถือว่า ทรัพยากร (Administration Resources) ที่เป็นปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ คือ คน (Men) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Management) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ๔ M การที่ปัจจัยทั้งสี่ เป็นปัจจัยพื้นฐานการบริหารก็เพราะเหตุว่า ในการบริหารเกือบทุกประเภทต่างอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีการจัดการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ไม่ว่าจะการบริหารนั้นจะเป็นการบริหารราชการหรือบริหารธุรกิจก็ตาม ได้มีนักวิชาการหลายท่าน พิจารณา

^{๑๙}วินัย โดเจริญ, บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๕.

^{๒๐}สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารพระนคร, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔.

ทรัพยากรการบริหารในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และถือว่าเป็นทรัพยากรบริหารเพิ่มขึ้นจากปัจจัยสี่ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ

อุปถัมภ์ ปฏิทัศน์ ได้ให้ความเห็นว่า ทรัพยากรบริหารควรมีอย่างน้อย ๘ ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจหน้าที่ เวลา กำลังใจในการทำงานและความสะดวกต่าง ๆ ทั้งนี้โดยอ้างถึงความสำคัญและความจำเป็นของอำนาจหน้าที่และเวลาในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นงานของรัฐหรือเอกชนก็ตาม งานไม่สามารถดำเนินการไปได้ดี หากปราศจากสิ่งซึ่งอำนาจหน้าที่ และเช่นกัน การบริหารนั้น ๆ จะไม่สัมฤทธิ์ผลด้วยดี อย่างมีคุณค่า หากมิได้กำหนดเวลาให้เหมาะสมเพียงพอกับประเภทลักษณะงานนั้น ส่วนในทางการบริหารธุรกิจได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยของการบริหารที่เพิ่มขึ้นต่างไปอีก คือ มีคน เงิน วัสดุสิ่งของ วิธีการ การตลาด และเครื่องจักร^{๒๐}

๒) กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร (Process of Administration) หรือการประกอบกระบวนการในการบริหารได้มีผู้ให้ความสำคัญของกระบวนการบริหารไว้แตกต่างกัน

วินัย โตเจริญ ได้สรุปกระบวนการบริหารไว้ในหนังสือ “Papers on the science of Administration” ซึ่งเขียนขึ้นในปี ๑๙๑๗ ว่า กระบวนการบริหารมีขั้นตอนที่สำคัญ ๘ ประการ หรือ ที่เรียกย่อว่า POSDCORB MODEL ซึ่งอธิบายได้ดังต่อไปนี้

๑. P (Planning) หมายถึง กระบวนการวางแผนในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ในทางวิชาการวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต แล้วกำหนดวิธีการในการปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผล

๒. O (Organizing) หมายถึง การจัดการส่วนราชการหรือองค์การเรื่องการจัดการแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ เช่น การแบ่งงานเป็นแผนกรรมกอง โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะงานเฉพาะอย่าง คือ หน่วยงานหลัก หน่วยงานที่ปรึกษา เป็นต้น

๓. S (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงาน การบริหารงานบุคคลเพื่อให้บุคคลที่มีความสามารถมา

^{๒๐} อุปถัมภ์ ปฏิทัศน์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา”, ภาคนิพนธ์พัฒนาสังคมศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนาศาสตร์), ๒๕๔๑, หน้า ๓๓.

ปฏิบัติงานให้เหมาะสม รวมถึงการที่จะเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของ
คนงานและพนักงานด้วย

๔. D (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยการ ควบคุมงาน ตลอดจน
ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ และการจูงใจ การอำนวยการ คือ การ
วินิจฉัยสั่งการ ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานและขึ้นอยู่กับความสามารถของ
ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน ที่จะตัดสินใจสั่งการที่ถูกต้องและเหมาะสมกันของแต่ละลักษณะการ
ตัดสินใจ

๕. CO (Coordination) หมายถึง ความร่วมมือประสานงานเพื่อให้ดำเนินงาน
ไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น การแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือ
ประสานงานเป็นเรื่องที่สำคัญมากในการบริหาร การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของ
ผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยที่ความสำคัญในการที่จะ
ช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

๖. R (Reporting) หมายถึง การรายงานผลของการปฏิบัติงานรวมถึงการ
ประชาสัมพันธ์ที่จะแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย การรายงานทั่วไปขององค์การในส่วนที่เกี่ยวข้อง
กับการให้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน
ความสำคัญของรายงานนี้อยู่บนพื้นฐานต่อความเป็นจริง

๗. B (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยให้ทราบถึงระบบและ
กรรมวิธีการบริหารงานเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนวิธีการใช้งบประมาณและ
แผนงานในการควบคุมงานหรือที่เรียกว่าวงจรงบประมาณ (Budget cycle) ซึ่งประกอบด้วย

๑. การเตรียมงบประมาณและการเสนออนุมัติ
๒. การพิจารณาให้ฝ่ายเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ
๓. การดำเนินการ
๔. การตรวจสอบ^{๒๒}

๗) คุณค่าการบริหาร

การบริหาร โดยเฉพาะในปัจจุบันเป็นยุคที่มีวิทยาการก้าวหน้า พลเมืองที่
เพิ่มมากขึ้น และความต้องการของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การบริหาร “นิคตย์
เบ็ญจางคประเสริฐ” กล่าวว่า การบริหารจะต้องคำนึงถึงคุณค่าของการบริหารในด้านการประหยัด

^{๒๒}วินัย โดเจริญ, บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล, อ้างแล้ว, หน้า ๗-๘.

ประสิทธิผล ความเป็นธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบในหน้าที่ และการให้บริการเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน” ซึ่งพอจะสรุปคุณค่าการบริหารได้ดังต่อไปนี้^{๒๐}

๑. คุณค่าด้านการประหยัด หมายถึง การแสวงหาวิธีการที่จะจ่ายเงินของทรัพย์สินของรัฐหรือองค์การด้วยความนิมิจรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลและมุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง นอกจากนั้นการบริหาร โดยการประหยัดนี้ก็คือทำอะไรจึงสามารถให้ใช้เงินได้ผลลัพธ์สูงสุด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. คุณค่าด้านประสิทธิภาพ หมายถึง การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คาดหมายไว้ หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การทำงานที่ต้องได้รับผลประโยชน์สูงสุด และพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพหรือไม่ ก็พิจารณาได้จากผลงาน ถ้าจะพิจารณาด้านการบริหารธุรกิจการลงทุนเป้าหมาย ย่อมอยู่ที่ผลของกำไร ถ้ามีกำไรมากธุรกิจการบริหารย่อมมีประสิทธิภาพ แต่การบริหารราชการจะมุ่งมั่นในประโยชน์สุขของประชาชน ฉะนั้นการวัดประสิทธิภาพของการบริหารราชการเป็นการวัดที่นำเอาความสำเร็จของงานเป็นองค์ประกอบการพิจารณาถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารเป็นสิ่งสำคัญและชอบด้วยเหตุผล

๓. คุณค่าด้านประสิทธิผล หมายถึง การพิจารณาผลการทำงานที่สำเร็จลุล่วงดังประสงค์หรือที่คาดหวังเป็นหลัก และความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนี้ อาจเกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่ประหยัดหรือไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ งานที่มีประสิทธิภาพไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพเสมอไป

๔. คุณค่าในด้านความเป็นธรรมในที่นี้หมายถึง การที่จะต้องบริหารงานด้วยความเป็นธรรม โดยทั่วถึงและถ้วนหน้า ปราศจากการเลือกที่รักมักที่ชัง ไม่เลือกชั้นวรรณะ เชื้อชาติ ศาสนา และคุณค่าด้านคุณธรรม จึงเป็นคุณธรรมที่นักบริหารทั้งหลายสมควรที่จะช่วยกันผดุงให้คงอยู่ในสังคมต่อไป

๕. คุณค่าด้านความซื่อสัตย์ การปฏิบัติงานนั้นจะต้องดำเนินไปด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนและธรรมเนียม ไม่ว่าจะการบริหารราชการหรือบริหารธุรกิจก็ตาม เมื่อการปฏิบัติงานเป็นที่ชอบ ควรมีเกียรติย่อมจะส่งเสริมให้สูงขึ้น

^{๒๐} นิตย เบ็ญจางคประเสริฐ, “ความสามารถในการบริหารงบประมาณของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๑, หน้า ๑๔.

ดังนั้น การบริหารจึงจะต้องมีการวางแผนในการดำเนินงาน การจัดการแบ่งงานตามความถนัดของบุคคล การหาบุคคลให้เหมาะสมกับงาน การศึกษาดูงาน วิธีการควบคุมงาน มีความร่วมมือประสานงาน มีการรายงานผลการปฏิบัติและการใช้งบประมาณให้เหมาะสมกับงาน โครงการของงานที่ทำ

๒.๒.๒ ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ปริมาณ น. คือ การกำหนดความมากน้อยของจำนวน”^{๒๔} ส่วนคุณภาพและบุคลากร คือ คุณภาพพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ “คุณภาพ คือ ลักษณะที่ดีเด่นของบุคคลหรือสิ่งของ”^{๒๕}

ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร ความเพียงพอของจำนวนบุคลากร ความเข้าใจของบุคลากรในเรื่องนโยบายและวิธีปฏิบัติงาน คุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ความร่วมมือของบุคลากรเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการปฏิบัติงาน และส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนได้

เอ็ดวาร์ด กล่าวว่า การปฏิบัติงานให้เกิดผลดีนั้น จะต้องมีการบริหารอื่น ได้แก่ จำนวนคุณภาพของบุคลากร ข้อมูลที่ทันสมัย การมอบอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน การจัดสรรงบประมาณ การให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างมาสนับสนุน^{๒๖}

วิลเลียม เสนอตัวแบบเชิงจัดการ (The Management Model) ซึ่งให้ความสำคัญขีดความสามารถขององค์กร โดยกล่าวว่า สมรรถนะขององค์กรมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ ถ้าองค์กรมีสมรรถนะสูง นโยบายย่อมประสบผลสำเร็จ และถ้าองค์กรมีสมรรถนะต่ำ การนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมประสบความล้มเหลว โดยพิจารณาได้จากความเหมาะสมของโครงสร้างองค์กร ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรและความรู้ความสามารถของบุคลากร ความพร้อมด้านงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้^{๒๗}

สรุป ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร คือ จำนวนของบุคลากรต้องมีความเพียงพอและเหมาะสมกับโครงการและคุณภาพของบุคลากรที่เข้าทำงานในองค์กรจะต้องเป็นผู้ที่มี

^{๒๔} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า ๖๗๒.

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๓.

^{๒๖} พิชญากรณ์ ศรีธัญรัตน์, “การประเมินผลแก่กซ์เสรี”, วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๓๗, หน้า ๒๕.

^{๒๗} อรัศธรรม พรหมะ, เทคนิคการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๔.

ความรู้ความสามารถ ความพร้อมในการปฏิบัติงาน จึงจะทำให้งานประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิผลได้

๒.๒.๓ ความเพียงพอของงบประมาณ

งบประมาณ ความหมาย ตามพระราชบัญญัติสถาน พจนานุกรม ๒๕๔๒ ว่า “งบประมาณ น. ประมาณการรายรับรายจ่าย”^{๒๔}

พระราชบัญญัติเทศบาล ๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๓๖)

มาตรา ๖๕ งบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง

ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีหรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

มาตรา ๖๖ เทศบาลอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (๑) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๓) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
- (๔) รายได้จากสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
- (๕) พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (๖) เงินกู้จากระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ
- (๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๘) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- (๙) รายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

การกู้เงินตาม (๖) เทศบาลจะกระทำดังต่อไปนี้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

มาตรา ๖๗ เทศบาลมีรายจ่ายดังต่อไปนี้

- (๑) เงินเดือน
- (๒) ค่าจ้าง
- (๓) เงินตอบแทนอื่น
- (๔) ค่าใช้สอย

^{๒๔}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า ๒๗๔.

- (๕) ค่าวัสดุ
- (๖) ค่าครุภัณฑ์
- (๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
- (๘) เงินอุดหนุน
- (๙) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้^{๒๕}

การวางแผนงบประมาณ ฝ่ายบริหารจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนงบประมาณ กล่าวคือ นโยบายและทิศทางการจัดสรรงบประมาณจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาล

ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความ เรืองเช่นเนื้อความ”^{๒๖} ความอาจจะแปรเป็นได้หลายอย่างแต่ในที่นี้จะแปรเป็นความเพียงพอด้านงบประมาณในเรื่องเดียวกัน คำว่า “เพียงพอ คือ ได้เท่าที่ต้องการ ได้เท่าที่กะไว้”^{๒๗} และความเพียงพอรวมเข้ากับคำว่า งบประมาณ แล้วก็คือ ความเพียงพอของงบประมาณ คือ ได้งบประมาณเท่าที่กะไว้ ได้เท่าที่ต้องการเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย เพราะงบประมาณ ถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ความเพียงพอ ความรวดเร็วในการทำงานงบประมาณมาใช้ ความยากง่ายในการนำงบประมาณหรือขั้นตอนในการนำเงินงบประมาณมาใช้ ตลอดจนการจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อประสิทธิผลของการแก้ไขปัญหาความยากจนได้

ความเหมาะสมของด้านพื้นที่ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นการปฏิบัติงานภาคสนาม ซึ่งจะแบ่งความรับผิดชอบโดยพิจารณาจากแนวถนน ถ้าคลอง เป็นหลัก จึงทำให้แต่ละเทศบาล มีอาณาเขตที่แตกต่างกัน ขนาดของพื้นที่รับผิดชอบจึงแตกต่างกันไป ตัวแปรนี้ จะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินมีรายได้เข้าเทศบาลแตกต่างกัน และจะทำให้ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันไปด้วย

^{๒๕} พระราชบัญญัติเทศบาล, พ.ศ. ๒๔๘๖, (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๓), รวมกฎหมายท้องถิ่น, อ้างแล้ว, หน้า ๑๗๒-๑๗๓.

^{๒๖} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า ๖๗๒.

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๓.

๒.๒.๔ ความเพียงพอด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้

ความพร้อมของหน่วยงานในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผล คือ ความเพียงพอของ “วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องช่วย เครื่องประกอบ”^๒ เครื่องมือเครื่องใช้ กับความต้องการนำมาใช้แต่ละกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดหาจัดซื้อ ได้อย่างทันการ ด้านของวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและบรรลุเป้าหมาย องค์การจะต้องมีสมรรถนะ มีความพร้อมของ อุปกรณ์ คน งบประมาณ และกำลังใจ คือ ความมีพลังสามัคคีของบุคลากรในองค์การ

๒.๒.๕ ทักษะต่อผู้บังคับบัญชา

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติมีผู้ให้ความหมายของคำว่า ทัศนคติ ไว้หลากหลาย ทัศนคติ ตามศัพท์ทางพระพุทธศาสนา คือ ความเห็น ซึ่งเป็นคำกลาง ๆ ความเห็นถูกจัดเป็น สัมมาทิฐิ ความเห็นผิดจัดเป็นมิชฌาทิฐิ ส่วนทัศนคติตามความเห็นของนักวิชาการ มีความแตกต่างกันไป คำว่า ทัศนคติ ได้ถูกจำกัดความหรือให้ความหมายจากนักวิชาการหลายท่านดังนี้

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ ซึ่งสรุปได้ว่า ทัศนคติ คือ การผสมผสาน ของความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้ และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนใดคนหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งออกมาในรูปของการประเมินค่าอันอาจเป็นไปในทางยอมรับ หรือปฏิเสธก็ได้ และความรู้สึกเหล่านั้นมีแนวโน้มก่อให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้น ดังนั้นพฤติกรรมของมนุษย์ก็คือการแสดงออกถึงทัศนคติของเขา เมื่อทัศนคติถูกรวบรวมไว้ด้วยกันอย่างมีโครงสร้างนั้นก็คือ ระบบค่านิยม และเมื่อบุคคลมีความแตกต่างกันทัศนคติของบุคคลที่ต่อสิ่งเดียวกันจึงแตกต่างกันออกไปด้วย^๓

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ว่า “ทัศนคติ คือ ความคิดเห็น การเห็น การแสดง”^๔

นวม สงวนทรัพย์ ได้สรุปเกี่ยวกับทัศนคติว่า ทัศนคติมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ

๑. ทัศนคติ คือ ความพร้อมทางจิตหรือระบบประสาท กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ทัศนคติ คือการแสดงออกแห่งสภาพทางสมองทางจิตเกี่ยวกับวัตถุ ปึงเจกชนและสถานการณ์ต่าง ๆ

๒. ทัศนคติไม่ใช่สิ่งที่ติดมาแก่กำเนิด หากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๘๕.

^๓ สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๕๔.

^๔ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า ๕๒๑.

๓. ทักษะคิดทำหน้าที่กระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลควรประพฤติ หรือ แสดงปฏิกริยาใน อาการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อปัจเจกชน เช่น วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ^{๕๔}

ทักษะคิด มีผลที่สำคัญต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการปฏิบัติงานของ องค์กร ทำให้ในปัจจุบันฝ่ายบริหารจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก การเรียนรู้ทักษะคิดของคนใน องค์กร จะช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมขององค์กรและขวัญกำลังใจในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาจะมีอิทธิพล ต่อความรู้สึกของบุคลากรในองค์กร ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลในทางบวกหรือลบต่อองค์กรได้ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาและฝ่ายบริหารจะต้องสังเกตและทำการประเมินทักษะคิดของ บุคลากรที่มีต่อนโยบาย/แผนงาน/ โครงการนั้น ๆ

ออลพอร์ท ให้ความหมายว่า ทักษะคิด เป็นสภาวะความพร้อมด้านจิตใจที่ได้มาจาก ประสบการณ์ จะเป็นแรงกำหนดทิศทางของปฏิกริยาต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคลากร^{๕๕}

จาร์วอร์ธ รองมาลี ให้ความหมายว่า ทักษะคิด เป็นผลของความรู้สึก ความเชื่อ หรือ ความรู้ของบุคคลที่แสดงออกมาทางพฤติกรรม ต่อบุคคลใดหรือสิ่งใด ว่าชอบหรือไม่ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ซึ่งมีแนวโน้มในการตอบโต้ต่อสิ่งนั้น ซึ่งจะเป็นไปได้ทั้งทางสนับสนุนหรือ ต่อต้าน^{๕๖}

จากแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ทำให้สามารถสรุปได้ว่าทักษะคิดเป็นความรู้สึก ของบุคลากรที่มีต่อนโยบาย/แผนงาน/ โครงการหรือแม้กระทั่งบุคลากรด้วยกัน โดยอาศัยความรู้ ความเชื่อและความรู้สึกส่วนตัวเป็นข้อพิจารณาและจะแสดงออกทางพฤติกรรมทั้งทางสนับสนุน หรือคัดค้าน

^{๕๔} นวม สวงนทรัพย์, สารัตถกิจวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พรินติ้งเฮ้า, ๒๕๓๕), หน้า ๗๗.

^{๕๕} เพ็ญแข ศรีสุทธีกุล, “ทักษะคิดก่อนพัฒนาชุมชนเขตชานเมืองและการปฏิบัติงาน ตาม บทบาทหน้าที่ของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๓๗, หน้า ๕.

^{๕๖} จาร์วอร์ธ รองมาลี, “ประสิทธิผลในการดำเนินงานของกองทุนประกันสังคมภายใต้ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และ พ.ศ. ๒๕๓๗ : ศึกษาเปรียบเทียบสำนักงาน ประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๒๒, หน้า ๓๑.

๒.๒.๖ การมีส่วนร่วมของประชาชน

๑) ความหมายของการมีส่วนร่วม

สมบุญ อัมพนพนาร์ตน์ ได้ให้คำจำกัดความของการให้ความหมายเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวมาข้างต้นว่า สามารถสรุปความหมายการมีส่วนร่วมได้ใน ๕ ลักษณะ คือ

๑. การมีส่วนร่วมในลักษณะของตัวบุคคล ในลักษณะนี้จะให้ความสำคัญในปัจเจกบุคคลที่เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยมองประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งสำคัญของแนวคิด เช่น การตัดสินใจ จิตสำนึก ความเป็นเจ้าของความรู้ที่รับผิดชอบ และการสนใจ

๒. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มและขบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่ม และโครงสร้างภายในหน่วยให้เป็นขบวนการที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องในลักษณะที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำผู้ตาม และองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

๓. การมีส่วนร่วมในลักษณะของโครงการ ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญที่การจัดโครงการ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีโยเน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิคความรู้ และการกระจายอำนาจสู่ประชาชน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงที่ดีระหว่างประชาชนกับรัฐ

๔. การมีส่วนร่วมในลักษณะของสถาบัน ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายเท หรือขยายโครงสร้างทางอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม ในการกำหนดรูปแบบการใช้ทรัพยากร การบริหารสถานะและอำนาจในสังคม

๕. การมีส่วนร่วมในลักษณะของนโยบาย ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญในเรื่องการยอมรับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคม แล้วนำมาใช้กำหนดเป็นนโยบายและแผนงานระดับชาติ เพื่อเป็นการประกันความมั่นคงในเรื่องของการให้การสนับสนุนและยอมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งในรูปของสถาบัน โครงการ กฎหมาย และอุดมการณ์แนวคิดใหม่ ๆ^{๑๔}

สุพจน์ พงษ์พิสุทธิบุบผา ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไขปัญหาการดำเนินการและร่วมรับผิดชอบร่วมกันไม่ว่าจะเป็นของ

^{๑๔} สมบุญ อัมพนพนาร์ตน์, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาสามหลัน จังหวัดสระบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๒, หน้า ๑๘.

ปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่มเพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) อันเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำ (Contribution) เพื่อบรรลุจุดหมายของกลุ่ม ^{๓๕}

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับศาสตร์หลายแขนง ทั้งทางด้านจิตวิทยาสังคม ซึ่งได้อธิบายถึงความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทางจิตใจ และอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม การเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสังคม ทางด้านการเมืองให้ทัศนะว่า การมีส่วนร่วมเป็นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้แก่สมาชิกในสังคม สร้างความเท่าเทียมกัน และเพิ่มพลังอำนาจให้แก่สมาชิกทุกคน ทางด้านการพัฒนา ยังให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการพัฒนาด้วยตัวเอง พร้อมทั้งมีส่วนรับผลประโยชน์ และผลเสียที่เกี่ยวข้องจากการพัฒนา ^{๓๖}

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนแสดงเจตนาทั้งด้วยการให้ความคิดเห็นและการลงมือกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาและ หรือดำเนินการพัฒนาเพื่อให้เกิดผลในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง กลุ่มชน และสังคมโดยรวม โดยผลที่เกิดขึ้นเป็นความตั้งใจที่แท้จริงของประชาชน

ในขณะที่ อีฟฮอฟ ได้สร้างกรอบเพื่อที่จะวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบมี ๓ ขั้นตอน คือ แรกเริ่มเป็นการตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

^{๓๕} สุพจน์ พงษ์พิสุทธิบุบผา, “การมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนภายใต้การชี้นำของพระสงฆ์ : กรณีศึกษาป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ ตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๓, หน้า ๑๐.

^{๓๖} เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, “การวิจัยการมีส่วนร่วมทางส่งเสริมการเกษตร, ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตรหน่วยที่ ๕ นนทบุรี : สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๔), หน้า ๒๕๓.

๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรหรือการเข้าร่วมในการบริการ และการประสานความร่วมมือเข้าร่วมในการลงแรงร่วมใจ

๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคลและส่วนรวม

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วม^{๔๐}

สรุปได้ว่า ความต้องการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามาเกี่ยวข้องกับร่วมมือ ตัดสินใจ ดำเนินการ รับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชน โดยสามารถเข้าร่วมตั้งแต่การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ กำหนดบทบาทต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ตามขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมนั้น ซึ่งอาจเข้าร่วมได้ทั้ง ๔ ขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วมได้ ซึ่งอาจจะมีและแสดงความต้องการมากน้อยแตกต่างกันไป จากแนวคิด ความหมาย รูปแบบ การมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น สามารถจะสรุปเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นในเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย มาเป็นกรอบของตัวแปรตามในการศึกษาเรื่องนี้ คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ (Decision Making) คือ การที่จะสนใจปัญหา และร่วมตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ หรือขั้นตอนการเพิ่มการมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมก่อนการวางแผน เช่น การพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปรายร่วมกัน กิจกรรมการจัดทำแผนงานเบื้องต้น การออกแบบและการวางแผนการดำเนินงาน การเขียน และอนุมัติโครงการ เช่น หากพบว่าราษฎรในท้องถิ่นขาดทักษะในการจัดการและบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลตำบลควรเข้ามาร่วมวางแผนและพิจารณาหาแนวทางการแก้ไข อาจใช้การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มและฝึกฝนทักษะให้ประชาชนในท้องถิ่น

^{๔๐}สุทธิเดช วันนะวงศ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนลาวในการดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินและมอดินมอปป่า : กรณีศึกษาโครงการวางแผนการใช้ที่ดินมอดินมอปป่าในเขตเมืองหลวงพระบาง เมืองเชียงเงินและเมืองน่าน แขวงหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๔, หน้า ๒๓-๒๔.

๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) หรือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามโครงการ (Project Implementation) โดยเทศบาลตำบลสามารถเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อาจอยู่ในรูปของการสนับสนุนงบประมาณ สถานที่ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการจัดการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปมาเที่ยวชมในแหล่งศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน ชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของการพักร่วมบ้าน (Home Stay) ก็ได้

๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ได้แก่ การร่วมรับผลประโยชน์จากการที่ได้ดำเนินการฝึกอบรมไปแล้ว นั่นคือศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นดำรงอยู่และเผยแพร่สู่บุคคลภายนอกได้ รวมทั้งหากมีการเดินทางของประชาชนมาท่องเที่ยวก็จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เกิดจากไหลเวียนของรายได้ในท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาในอนาคตต่อไป

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) กระทำได้โดยการร่วมติดตามตรวจสอบหรือสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของราษฎรในท้องถิ่น ภายหลังจากการได้รับความรู้จากการฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึก โดยเฉพาะจิตสำนึกทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้เขามีความเต็มใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเอง การสร้างสมรรถภาพให้แก่ท้องถิ่นเพื่อให้มีความสามารถในการตัดสินใจมากขึ้น เช่น ถ้าที่จะปฏิเสธโครงการที่ไม่เหมาะสมกับการพัฒนาท้องถิ่นรวมทั้งประเมินจากสภาพการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่โดยรวมของราษฎรด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๖ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ^{๔๒}

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๘๗ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

^{๔๒} สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑), พ.ศ. ๒๕๕๘, หน้า ๓๑.

(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น^{๔๓}

สรุปการมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนทางเศรษฐกิจ และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ เพื่อให้มีการถ่วงดุล การใช้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๓ ความหมายของความยากจนและปัญหาความยากจน

ความยากจนจน โดยทั่วไปแล้วจะหมายถึง ความยากจนในเชิงเศรษฐกิจ นั่นคือ พิจารณาที่ระดับรายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลว่ามีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีพได้มาตรฐานขั้นต่ำ หรือมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐาน และการดำรงชีวิตไม่ทัดเทียมกับมาตรฐานทางสังคม การขาดโอกาสและปัจจัยที่จะเอื้ออำนวยต่าง ๆ อันเป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ขาดสิทธิเสรีภาพสถานะคือโอกาส เป็นปัจจัยของสถานะความยากจน ความยากจนตามความหมายในพจนานุกรม “ยาก หมายถึง ความลำบาก”^{๔๔} และ “จน หมายถึง อัดคัดขัดสน ยากจน เชื้อใจไร้ทรัพย์ ลำบากยากเย็น เช่น ได้มาด้วยความยากเย็น ยากไร้ จากจน ขาดแคลนไปทุกสิ่งทุกอย่างอย่างเช่นคนยากไร้”^{๔๕}

ปัจจุบันนี้มีแนวคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยในมุมมองใหม่นี้ได้พิจารณาเฉพาะการมีรายได้น้อยหรือการบริโภคน้อยเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมและมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกที่มีใช่เป็นตัวเงิน ที่เป็นองค์ประกอบของความยากจน เช่น ทางด้านสังคม วัฒนธรรม กฎหมาย เศรษฐกิจ การขาดการศึกษา ได้รับการศึกษาน้อย การขาดทรัพยากร ขาดที่ดินทำกิน บ้านที่พักอาศัย ไม่มีเงินของตนเอง ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ การรักษาพยาบาล และ โอกาสอื่นในการ

^{๔๓}รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, เล่ม๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ก ราชกิจจานุเบกษา,- ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐, หน้า ๒๘

^{๔๔}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๒, อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๕.

^{๔๕}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘๗.

พัฒนาคน การไว้ซึ่งอำนาจ การขาดสิทธิขาดเสียงตลอดจนการตกอยู่ในความเลื่อมและ ความหวาดกลัว ความยากจน คือ การดำรงชีวิตเต็มไปด้วยความทุกข์ยากแร้นแค้นมีเงินไม่พอยังชีพ รวมทั้งการมีภาระการฟุ้งสูง และไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ และการช่วยเหลือต่าง ๆ ของรัฐ ซึ่งเป็นสาเหตุปัจจัยภายนอก หรือมาจากสาเหตุปัจจัยภายใน จากเหตุของปัจเจกบุคคล เช่น เกียจกำหนัด เล่นการพนัน คี๋มสุรา ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ประหยัด ไม่มีงานทำหรือไม่ยอมทำงาน เป็นต้น

๒.๓.๑ ความยากจนตามทัศนะทางสังคมศาสตร์

สุพัตรา สุภาพ กล่าวว่า “ความยากจน” คือสภาพของการดำรงชีวิตของบุคคล ซึ่งมีรายได้น้อยเพียงพอรายจ่าย และไม่สามารถบำบัดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่สังคมวางเอาไว้^{๔๖}

ความยากจนตามทัศนะทางสังคมศาสตร์ การขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่ได้รับ การศึกษาหรือไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพ มีสภาพการครองชีพต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ ไม่มีที่ พักอาศัย ต้องเป็นคนเร่ร่อน ขาดทั้งภาวะโภชนาการและด้านสุขภาพอนามัย มีระดับการครองชีพต่ำ ดำรงชีพอยู่ได้อย่างแร้นแค้น ซึ่งเป็นความยากจนทั้งทางร่างกายและจิตใจ

๒.๓.๒ ความยากจนตามทัศนะทางรัฐศาสตร์

กระมล ทองธรรมชาติ และอานนท์ อภาภิรมย์ ให้ความหมายของความยากจน ว่า คือ ภาวะความขัดสนทางเศรษฐกิจ และบุคคลที่ไม่สามารถจัดสรร หรือ แสวงหาสิ่งที่จะนำมา บำบัดความต้องการของคนทั้งทางร่างกายและจิตใจ และเป็นสาเหตุให้บุคคลนั้น มีความเป็นอยู่ทาง เศรษฐกิจต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพที่สังคมกำหนดไว้^{๔๗}

สภาพของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตามบุคคลตามสมัย ซึ่งปัจจุบันเป็นยุคของ ข้อมูลข่าวสาร คุณภาพของคนในสังคมเน้นวัตถุนิยม เกิดค่านิยมในวัตถุมากซึ่งส่งผลกระทบต่อ สังคมโดยเฉพาะกับเยาวชนในด้านอบายมุข เช่น การเที่ยวสถานเริงรมย์ในเวลากลางคืน เล่นการพนัน ฟุตบอล ที่เป็นปัญหาทำให้เกิดการใช้จ่ายสุลุ่ยสุรายฟุ่มเฟือย

๒.๓.๓ ความยากจนตามทัศนะทางเศรษฐศาสตร์

ประสาธน์ หลักศิลา ให้ความหมายของคำว่า ความยากจน หมายถึง การขาดแคลน และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งสภาพการณ์ที่มีอยู่เกิดแก่ผู้ใดแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความบกพร่อง

^{๔๖}สุพัตรา สุภาพ, ปัญหาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๖, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒), หน้า ๘๒.

^{๔๗}กระมล ทองธรรมชาติและอานนท์ อภาภิรมย์, สังคมไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอักษรเจริญทัศน์ จำกัด, ๒๕๒๐), หน้า ๖-๗.

และไม่สามารถที่จะดำรงความเป็นอยู่ในทางเศรษฐกิจของตนให้อยู่ในระดับเดียวกับคนอื่น ๆ ใน หมู่หรือกลุ่มที่ตนอยู่ร่วมนั้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้นั้นไม่สามารถที่จะใช้ประสิทธิภาพทั้งทาง ร่างกายและสมองให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ความยากจนตามทัศนะทางเศรษฐศาสตร์จึงมี ความหมาย ๕ ประการดังนี้

๑. ความอัตรัดขันสนทางเศรษฐกิจ (Economic insufficiency)

๒. ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ (Economic inequality)

๓. ความขาดแคลน (Deprivation) คือ ขาดแคลนจากสภาพที่เพียงพออยู่แล้ว

๔. ความต้องพึ่งพา (Dependency) หมายความว่า ถ้าอยู่ด้วยตัวเองไม่ต้องพึ่งพา

ใคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ การพึ่งพารัฐแล้วไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้

๕. ความเป็นต้นเหตุของปัญหาสังคม (Dise Conocics) คือ ความยากจน ก่อให้เกิด ปัญหาสังคม ถ้าไม่มีความยากจน ปัญหาสังคมก็จะหมดไป^{๔๔}

ความยากจน คือ การขาดเงินทอง ความไม่เสมอภาคทางสังคม

๒.๓.๔ ความยากจนตามทัศนะพุทธศาสนา

ความยากจน หมายถึง ความยากจนตามหลักพุทธภายิตที่กล่าวไว้ว่า “ทุพพิทุยิ์ ทุกข์ โลก” “ความยากจนเป็นทุกข์ในโลก” และพุทธดำรัสว่า “อิณิ ทานิ์ ทุกข์ โลก. การกันี้ เป็น ทุกข์ในโลก” “คนจนกันี้มเ็ียงชีวิตยอมเดือดร้อน เจ้านี้ทั้งหลายยอมติดตามเขา เพราะไม่ใช้หนี้ นั้น เขายอมเข้าถึงแม่ของจำ ก็การจงจำนั้น เป็นทุกข์ของชนทั้งหลายผู้ปรารถนาการได้กาม”^{๔๕} หมายถึง “คำถาม ข้อสงสัย ข้อติดขัด อัดอั้น ข้อที่ต้องคิดต้องแก้ไข”^{๔๖}

ปัญหา หมายถึง ข้อสงสัย ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข ปัญหาที่มีความหมายเป็น สองนัย ได้แก่

๑) สาเหตุแห่งความเดือดร้อนวุ่นวาย (กิเลส)

๒) ความเดือดร้อนวุ่นวาย (บาป) ซึ่งจะต้องแก้ไขให้ทุเลาลง เพราะฉะนั้น ปัญหา ความจากจน หมายถึง สภาพการณ์ที่อัตรัดขาดแคลน ความลำบาก ความไม่สะดวกสบาย ความไม่มี อะไรจะกิน ค้อยโอกาส มักได้รับการดูถูกเกลียดชัง มีปัจจัยขั้นพื้นฐานที่จำเป็นไม่เพียงพอในการ ดำรงสังคมชุมชนและประเทศชาติในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาแก้ไขให้บรรเทา ความ

^{๔๔} ประสาท หลักศิลา, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา, ๒๕๔๐), หน้า ๒๑๑.

^{๔๕} อภ.ปญจก. ๓๖/๓๑๖/๖๖๔.

^{๔๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์, (กรุงเทพมหานคร : บ.ด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด, ๒๕๓๑), หน้า ๑๖๕.

ยากจน (Poverty) คนจน (the poor) หมายถึง ความไม่มี (have not) หรือ ความขาดแคลนปัจจัย ๔ ได้แก่ อาหาร (food) เครื่องนุ่งห่ม (clothes) ที่อยู่อาศัย (residence) ยารักษาโรค (medicine) ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานต่ำสุดของมนุษย์ (basic minimum needs) ในยุคสมัยนี้ ยังรวมถึงมีรายได้ น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่ายอีกด้วย

สรุปได้ว่า ความยากจน คือ สภาวะที่มีความขาดแคลนปัจจัยทางเศรษฐกิจที่จำเป็น ขั้นพื้นฐาน เช่น การขาดแคลนเงินตราที่จะนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งตรงกับสิ่งที่ พระพุทธศาสนา เรียกว่า ปัจจัย ๔ นั้นเอง

ส่วนปัญหา หมายถึง “ข้อสงสัย ข้อขัดข้อง เช่น ทำได้โดยไม่มีปัญหา คำถาม ข้อที่ ควรถาม เช่น ตอบปัญหาข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข เช่น ปัญหาเฉพาะหน้า, ปัญหาทางการเมือง”^{๕๐}

ปัญหาความยากจน ยังคงเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาประเทศและทุกองค์การ ทั้งภาครัฐและเอกชนก็มึนนโยบายร่วมกันแก้ไขปัญหาความยากจนให้หมดไปจากประเทศ

๒.๓.๕ ปัญหาความยากจน

“พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ปัญหา หมายถึง ข้อสงสัย ข้อขัดข้อง ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข เช่น ปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาทางการเมือง ปัญหาโลกแตก ปัญหาที่หาข้อยุติไม่ได้”^{๕๑} และปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่หน่วยงาน ของรัฐรับผิดชอบและต้องพิจารณาหาทางแก้ไข หาข้อยุติว่าปัญหานั้นเกิดจากอะไร เป็นสาเหตุให้มีความยากจนในหมู่มคนในสังคม และต้องหาทางแก้ไขให้ทุเลาเบาบางลง

ความยากจนในแนวความคิด “การอยู่ดีกินดีและคุณภาพชีวิตดี” แนวคิดที่ถือว่า ยากจน คือ ความขาดแคลนในความเป็นอยู่ หรือกล่าวได้ว่ามีคุณภาพชีวิตในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งมีความเป็นอยู่หรือคุณภาพดังกล่าวสามารถกำหนดได้จากเส้นความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตกับ รายได้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๘)

ปัญหาความยากจน ได้กลายเป็นปัญหาในเชิงระบบ และโครงสร้างระดับชาติ ที่ สัมสมมานานในสังคมไทย จนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความยั่งยืนของการพัฒนาประเทศ แม้ว่า ภาครัฐจะให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาความยากจนมาโดยตลอด โดยเฉพาะตั้งแต่แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘) เป็นต้นมา แต่ยังไม่สามารถแก้ไข

^{๕๐} พระเทพเวที (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอสอาร์, พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๓๗.

^{๕๑} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า ๖๔๗.

ให้บรรลุผลที่จริงจัง ขณะที่สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันส่งผลให้ปัญหาความยากจนมีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น ปัญหาความยากจนจึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงมิติต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศเป็นปัญหาเร่งด่วนของชาติที่จำเป็นอย่างยิ่ง ต้องเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ๕ ปีของแผน โดยได้กำหนดเป้าหมายการลดสัดส่วนคนจน จากร้อยละ ๑๕.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้เหลือร้อยละ ๑๒ ในปี ๒๕๔๙.^{๕๓}

ประเภทและลักษณะของความยากจน พระอุทิศ อภิวิโร ว่าความยากจนแบ่งออกแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) ความยากจนที่แต่กำเนิด ความยากจนลักษณะนี้อธิบายได้ว่า เป็นความยากจนที่เกิดจากบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย มีฐานะยากจนขาดทุนในปัจจุบัน ๔ เมื่อเกิดมาก็ต้องเป็นคนยากจนตามบรรพบุรุษ เช่น การเกิดมาในครอบครัวที่อยู่ในชุมชนแออัด หรือครอบครัวต้องอพยพที่ต้องโยกย้ายถิ่นฐาน ครอบครัวที่มีความรู้มีน้อยไม่มีโอกาสในเรื่องของความก้าวหน้าในการหาเลี้ยงชีพ

๒) ความยากจนที่เกิดภายหลัง ความยากจนลักษณะนี้ เป็นความยากจนที่เกิดจากเหตุปัจจัยที่เกิดขึ้นภายหลังจากเดิมฐานะครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีหรือค่อนข้างดี มีทรัพย์สินมากมาย แต่ภายหลังต้องประสบกับเหตุปัจจัยบางประการที่ทำให้ต้องยากจนลง เช่น ประสบความล้มเหลวทางธุรกิจการค้าขาย การลงทุนต่าง ๆ ความล้มเหลวจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (ฟองสบู่แตก) หรือประสบภัยธรรมชาติทั้งอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย ธรณีพิบัติภัย ทำให้ประสบปัญหาความยากจนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือเป็นเพราะความประพฤติดส่วนตัวของบุคคล หรือสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเป็นความยากจนที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เช่น ความยากจนที่เกิดจากความเกียจคร้าน ไม่ขยันทำมาหากิน ชอบสุขสบายหรือการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย ใช้จ่ายเกินตัวไม่สามเหตุสมผล การใช้จ่ายตามแฟชั่น การใช้จ่ายโดยผ่านบัตรเครดิต และใช้เงินเพลินไม่ได้คิดถึงว่า เมื่อถึงคราวชำระหนี้จะมีเงินพอใช้หนี้ได้หรือไม่ ทำให้เกิดความประมาทในการใช้เงิน และเดือดร้อนในที่สุด^{๕๔}

^{๕๓} คณะอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔), (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬารัฐสภา, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔.

^{๕๔} พระอุทิศ อภิวิโร, “การศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาชีวิตและเศรษฐกิจ”, วิทยานิพนธ์ศาสนาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๗, หน้า ๓๓.

นอกจากนี้ บางคนต้องยากจนเพราะการหลงติดอยู่อบายมุข ซึ่งพบได้หลายรูปแบบในปัจจุบัน ทั้งในเรื่องของเกมชิงโชค การซื้อหวยบนดิน การเล่นเกมพนันฟุตบอล ซึ่งไม่ว่าจะเป็นอบายมุขในรูปแบบใด ๆ ก็ตาม เมื่อเทียบกับพระธรรมคำสอนของพุทธเจ้าแล้ว ก็จัดอยู่ในอบายมุข ๔ และอบายมุข ๖ นั่นเอง

สรุป ความยากจน คือ อัดคักขัดสน ฝืดเคือง มีเงินไม่พอยังชีพ ขาดแคลนและไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ขาดการศึกษาความไม่เพียงพอในภาวะยังชีพ หรือความจำเป็นพื้นฐาน ขาดความเสมอภาคทางสังคมขาดความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานของสังคมซึ่งวัดได้จากความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่

๒.๔ แนวทางแก้ไขปัญหาความยากจน

ความยากจนที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน เป็นปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐและมีหน้าที่ต้องหาทางแก้ไขปัญหาค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความยากจนของคนในชุมชนนั้น ๆ และต้องหาทางแก้ไขปัญหาค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความยากจนของคนในชุมชนนั้น ๆ และต้องหาทางแก้ไขปัญหาก็ให้เขาเบาบางลง การแก้ไข “พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ว่า “แก้ไข” หมายถึง ทำส่วนที่เสียให้คืนดีอย่างเดิม ดัดแปลงให้ดีขึ้น”^{๔๔}

จากความหมายการแก้ไขส่วนที่เสียให้คืนก็คือ แก้จากความยากจนไม่ให้ยากจน ดัดแปลงจากไม่มีกินเป็นมีอยู่มีกิน ความยากจนที่หมายถึง สภาวะการที่อัดคักขัดสนความลำบาก ความไม่สะดวกสบาย ความด้อยโอกาส ความไม่มีอะไรจะกิน ก็ปรับเปลี่ยนในทางตรงกันข้าม คือ ความสภาวะการที่อัดคักขัดสนเป็นไม่อัดคักขัดสน ความลำบากเป็นไม่ลำบาก ความไม่สะดวกสบายเป็นสะดวกสบาย ความด้อยโอกาสเป็นไม่ด้อยโอกาส ความไม่มีกินเป็นมีอันจะกินเหล่านี้เป็นต้น

๒.๔.๑ การแก้ไขปัญหาความยากจนตามปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เศรษฐกิจพอเพียงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ ได้กล่าวว่าเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้

^{๔๔}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า ๑๔๘.

ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี^{๕๖}

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวทางของการแก้ไขปัญหาคอนomyทั้งรัฐบาลและคนไทยทุกคนน้อมรับไปปฏิบัติและสร้างโอกาสการเรียนรู้คุณธรรมอย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา เสริมสร้างบริการสุขภาพอย่างสมดุลระหว่างการส่งเสริมการป้องกันและรักษา

จากบทความที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้กล่าวถึงพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับพระราชดำรัส ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงว่า เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๐ พระราชดำรัสท่านองนี้โดยครุสมาแล้ว ๒๗ ปี แต่ไม่เคยมีใคร ได้ยินต่อเมื่อวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ในปี ๒๕๔๐ จึงได้ยินกันมากขึ้น เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขายส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค ประเทศเนเธอร์แลนด์ เอนมาร์ค สวิตเซอร์แลนด์ เป็นตัวอย่างของประเทศที่เคยลำบาก และเสียสมดุลต่อเมื่อมีการพัฒนาประเทศแบบเศรษฐกิจพอเพียง จึงกลับเข้มแข็งได้สมดุลและเติบโตไปด้วยดี เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การจัดการพยากรท้องถิ่น การดำเนินวิถีการผลิตสินค้า และการบริการหรือจัดตั้งกลุ่มสวัสดิการในลักษณะที่สอดคล้องกับแนวทางของการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยแสดงออกถึงสาระสำคัญต่อไปนี้

๑. มีความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self determination) อันได้แก่ ความสามารถในการดำรงสถานภาพ ผู้กระทำ (Actor) ต่อตลาด คือ เป็นผู้เลือกดำเนินลักษณะกิจกรรม และจำกัดขอบขนาดกิจกรรมให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ต่อเงื่อนไขปัจจัยของกลุ่มหรือชุมชน ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของพ่อค้าคนกลางหรือองค์กรภายนอก

๒. เป้าหมายของการผลิต หรือ การรวบรวมกลุ่ม มุ่งที่กิจกรรมสนองต่อปัจจัยดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน

๓. ถิ่นถึงถึงความประหยัคอย่างรอบคอบในการดำเนินการ

^{๕๖}แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ฉบับที่สิบ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๕, หน้า ๖.

๔. การบริหารจัดการ ดำเนินการ อาศัยกระบวนการท้องถิ่นและชุมชน เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างสำคัญเกิดเป็นบูรณาการระหว่างชีวิต วัฒนธรรมและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในกรอบแนวคิดเดียวกันอย่างเป็นทางการหนึ่งเดียว

๕. ผลที่เกิดจากการดำเนินวิถีการผลิต การรวมกลุ่มสวัสดิการกับสร้างคุณภาพชีวิตแก่สมาชิกอย่างเท่าเทียมและยั่งยืน เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงอย่างน้อย ๗ ประการ คือ

- พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
- จิตใจพอเพียง ทำรักเอื้ออาทรกันได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นก็จะกลับมารักใคร่และช่วยเหลือกันได้
- สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ การทำการเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อมและได้ทั้งเงิน
- ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- ปัญหาพอเพียง เป็นการเรียนร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
- อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มที่สัมพันธ์กับกลุ่มแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เอื้อต่ออาชีพการทำสวนผลไม้ ทำการประมง และทำการท่องเที่ยว
- มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่รวบรวมเคี้ยวรวบแบบกะทันหัน เคี้ยวคงานไม่มีกิน ไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนี้ประชาชนยุคทองไม่ไหวต่อความผันผวนที่เร็วเกินไป จึงทำให้สุขภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยน รุนแรง ฆ่าตัวตาย ดิศยา เศรษฐกิจพอเพียง ปกติและยั่งยืน ซึ่งเราเรียกเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่น เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจบูรณาการ และเศรษฐกิจศีลธรรม นี้แหละเศรษฐกิจสายกลาง หรือเศรษฐกิจแบบมัชฌิมาปฏิปทา เพราะเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้ามาด้วยกัน ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ที่จริงคำว่า เศรษฐกิจ เป็นคำที่มีความหมายที่ดี ที่หมายถึง ความเจริญที่เชื่อมโยงกาย ใจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันแต่ไม่มีการนำเอาคำว่า เศรษฐกิจ ไปใช้ในลักษณะแบบแยกส่วน ที่หมายถึงการแสวงหาเงินเท่านั้น เมื่อแยกส่วนก็ทำลายส่วนนั้น ๆ จนเสียสมดุลและวิกฤต

ทฤษฎีใหม่ ๓ ขั้นในเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรียบเรียงและพิมพ์แจก โดยบริษัท บางจากปิโตรเลียม มีว่าสิ่งที่เรียกว่า ทฤษฎีใหม่ของพระเจ้าอยู่หัวแบ่งเป็น ๓ ขั้น ขยายความ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๑ ผลิตอาหารบริโภคเอง เหลือขาย ทำให้มีกิน อิ่ม ไม่คิดหนี้ มีเงินออม

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๒ รวมตัวกันเป็นองค์การชุมชน ทำเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรม แปรรูปอาหาร ทำธุรกิจ ปิมน้ำมัน ขยายอาหาร ขายสมุนไพร ตั้งศูนย์การแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวชุมชนมีกองทุนชุมชน หรือธนาคารหมู่บ้าน

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ ๓ เชื่อมโยงกับบริษัททำธุรกิจขนาดใหญ่ รวมทั้งการส่งออก และสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียง^{๕๗}

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านและสังคมไทย สู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางในการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชนและระดับประเทศในบทนำ มีดังนี้ คือ

ทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคมทุนเศรษฐกิจและทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และอัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านและสังคมไทย จึงมีความสำคัญระดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้ และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม”

“ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ อย่างมี “เหตุผล” รอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรม และ “คุณธรรม” ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถตัดสินใจโดยใช้หลัก “ความพอประมาณ” ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยัน หมั่นเพียร อันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิต

^{๕๗} สุเมธ ดันดิเวชกุล, “พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง”, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิกจำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๖๕.

อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในกรอบรั้วที่อบอุ่นและสังคมที่สงบ สันติสุข ขณะเดียวกันเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน^{๕๔}

๒.๔.๒ การแก้ไขปัญหาคอนกรีตตามแผนพัฒนาเทศบาลแผนสามปี ๒๕๔๘-๒๕๕๑

๑) ความหมายของการวางแผน

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ กล่าวว่า การวางแผน มาจากคำภาษาลาตินว่า แพลนัม (Planum) หมายถึง พื้นราบ (Flat) เป็นคำที่ใช้ในภาษาอังกฤษ คือ planning ในศตวรรษที่ ๑๗ โดยใช้ในความหมายแคบ ๆ เกี่ยวกับการวาดภาพลงบนพื้นผิวราบของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ลักษณะเดียวกับพิมพ์เขียวในปัจจุบัน ต่อมาได้มีผู้ให้ความหมายของการวางแผนไว้มากมาย ดังนี้^{๕๕}

กองราชการส่วนตำบล, กรมการปกครอง การวางแผน หมายถึง กระบวนการขั้นหนึ่งในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้แผนจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ เพื่อที่จะกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะดำเนินการอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด และใครเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๕๖}

ศิริรัตน์ วิศาลเวทย์ ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ สำหรับช่วงเวลาข้างหน้าและกำหนดสิ่งที่จะกระทำต่าง ๆ เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว^{๕๗}

กล่าวโดยสรุป การวางแผน จึงเป็นกระบวนการวิเคราะห์ และการตัดสินใจของผู้บริหารหรือองค์การที่ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ

^{๕๔} แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบ, พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, หน้า ๔๖.

^{๕๕} สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, นโยบายสาธารณะ : แนวคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๔๘.

^{๕๖} การปกครอง, กรม.กองราชการส่วนตำบล, การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๐), หน้า ๑-๒.

^{๕๗} ศิริรัตน์ วิศาลเวทย์, คู่มือการวางแผนมหาวิทยาลัย เรื่อง การวางแผนกลยุทธ์สำหรับผู้บริหาร สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, (อุตรดิตถ์ : สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔.

องค์การอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นไว้ว่าการวางแผนเป็นเรื่องที่คิดถึงสิ่งที่จะเกิด หรือหวังที่จะมีผลในอนาคต แทนที่จะปล่อยให้ผ่านไปหรือเกิดขึ้นตามยถากรรม

การแก้ไขปัญหาคความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี เป็นการแก้ไขตามกรอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้กำหนดแผนในการแก้ไขปัญหาไว้แล้ว ตามนโยบายท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณ

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ แผนพัฒนาสามปี คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้น สำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

๑. เพื่อเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ
๒. เพื่อเป็นการดำเนินการตาม โครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ ในแต่ละยุทธศาสตร์

๓. เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี^{๒๒}

แผนพัฒนาเทศบาลสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติซึ่งมีอยู่ในแผน ๗ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริการประชาชน
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

^{๒๒} แผนพัฒนาเทศบาลสามปี, ประจำปี ๒๕๔๘ – ๒๕๕๑, เทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย, สำนักปลัดเทศบาล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, หน้า ๔.

๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา
๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต
๗. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารและการปกครอง^{๖๓}

๒) การพัฒนาด้านสังคม

ตามพจนานุกรม “พัฒนา” คือทำให้เจริญ การทำความเจริญ เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ส่วนคำว่า “สังคม” คือคนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อกันตามระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เช่น ความสัมพันธ์ต่อกันตามระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เช่น กลุ่มคน สมาคม สังคมชนบท^{๖๔} เมื่อคำสองคำรวมกัน จึงเป็นคำว่าพัฒนาสังคม คือการทำความเจริญ เจริญขึ้น หรือทำให้เจริญ ของกลุ่มคนสมาคม หรือสังคมชนบท

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๘ ได้กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์โดยมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพใน ๓ ด้าน คือ

๑. สังคมคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ ฟังตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีเมืองและชุมชนน่าอยู่ ระบบดี มีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ มีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใส เป็นประชาธิปไตย ตรวจสอบได้ และมีความเป็นธรรมในสังคมไทย

๒. สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีกิริยาเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สามารถสั่งสมทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

๓. สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของเอกลักษณ์สังคมไทยที่พึงพาเกื้อกูลกัน รู้ รัก สามัคคี มีจารีตประเพณีดีงาม มีความเอื้ออาทร รักภูมิใจในชาติและท้องถิ่น มีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง ตลอดจนเครือข่ายชุมชนทั่วไป^{๖๕}

^{๖๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

^{๖๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๕.

^{๖๕} แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๘, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, หน้า ๑.

พัฒนาสังคมตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ เทศบาล
ตำบลท่าลี่ได้กำหนดแผนพัฒนาสังคมไว้ ๗ แนวทาง คือ

๑. แนวทางที่ ๑ การฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชน
๒. พัฒนาด้านคุณภาพ และส่งเสริมการสร้างสามัคคี
๓. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๔. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
๕. ส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น
๖. การสร้างจิตสำนึกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

ท้องถิ่น

๗. การแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต^{๖๖}

๓) ด้านเศรษฐกิจ

ราชบัณฑิตสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ความหมาย
ของ “เศรษฐกิจ” งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของ
ชุมชน^{๖๗}

พัฒนาเศรษฐกิจ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า
๒๕๔๕-๒๕๔๙ ดังนี้

พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งเพื่อสร้างศักยภาพและเพิ่มขีด
ความสามารถให้คนยากจนสามารถก่อสร้างตัวและพึ่งตนเองได้มากขึ้น โดยส่งเสริมการรวมกลุ่ม
เป็นองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดการร่วมคิดร่วมทำ
ร่วมแก้ไขปัญหาของตน ควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและเพิ่มรายได้ ด้วยการพัฒนา
เศรษฐกิจชุมชนอย่างครบวงจร สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่
เหมาะสม สร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเชื่อมโยงสู่ตลาดภายในและต่างประเทศได้^{๖๘}

พัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี ซึ่งปรากฏอยู่ในแผนพัฒนา
ด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน ๒ แนวทาง คือ

^{๖๖} แผนพัฒนาเทศบาลสามปี, ประจำปี ๒๕๔๘ – ๒๕๕๑, เทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่
จังหวัดเลย, อ้างแล้ว, หน้า ๔๕-๔๘.

^{๖๗} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า ๑๑๐๖.

^{๖๘} แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ฉบับที่ ๙, พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๘, สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, อ้างแล้ว, หน้า ๗.

แนวทางที่ ๑ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนและการแก้ไขปัญหา
ความยากจน

แนวทางที่ ๒ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว^{๖๔}

๔) ด้านการศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ “ศึกษา น. การเล่าเรียนฝึกฝน
และอบรม^{๖๕}

การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัด
การศึกษาได้ตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับนโยบายและ
มาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงกำหนด

การจัดการศึกษาท้องถิ่น

๑. การจัดการศึกษาปฐมวัย
๒. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. การจัดบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ
๔. การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กเยาวชน
๕. การดำเนินงานด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น

แผนพัฒนาเทศบาลสามปี ๒๕๔๘-๒๕๕๑ ได้กำหนดการพัฒนาด้าน
การศึกษาไว้ในแผนพัฒนาสามปี ๒ แนวทาง คือ

แนวทางที่ ๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กนักเรียน

แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอน^{๖๖}

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องสนับสนุนสถานศึกษาในสังกัดให้มีความ
พร้อมในการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

^{๖๔}แผนพัฒนาเทศบาลสามปี, ประจำปี ๒๕๔๘-๒๕๕๑, เทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่
จังหวัดเลย, สำนักปลัดเทศบาล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, หน้า ๕๐-๕๑.

^{๖๕}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, อ้างแล้ว, หน้า
๑๑๐๔.

^{๖๖}แผนพัฒนาเทศบาลสามปี, ประจำปี ๒๕๔๘-๒๕๕๑, เทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่
จังหวัดเลย, อ้างแล้ว, หน้า ๕๑-๕๔.

๕) ด้านสาธารณูปโภค

สาธารณูปโภค พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สาธารณูปโภค” คือ บริการสาธารณะที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น การไฟฟ้า การประปา การเดินรถประจำทาง โทรศัพท์^{๖๒}

แผนพัฒนาเทศบาลสามปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๑ ได้กำหนด การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต (สาธารณูปโภค) ๓ แนวทาง คือ

แนวทางที่ ๑ ปรับปรุงซ่อมแซม บำรุงรักษา ถนน สะพาน ทางเข้า ท่อระบายน้ำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ

แนวทางที่ ๒ พัฒนาระบบไฟฟ้าสาธารณะและขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ

แนวทางที่ ๓ พัฒนาระบบประปา แะขยายเขตระบบประปา^{๖๓}

สาธารณูปโภคเป็นสิ่งที่จำเป็นของประชาชนและสำคัญต่อชีวิตประจำวันมาก ถนน ไฟฟ้า ประปา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดบริการสาธารณะ และมีการซ่อมแซมบำรุงรักษา เป็นประจำ

๖) ความเป็นอยู่ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

“พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒ ว่า ความเป็นอยู่ ปลอดภัย คือ มีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย ปราศจาก ภัยพิบัติ”^{๖๔}

มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งอาจจะหมายความว่าชีวิตที่ดี ไม่มีคนมาขโมยสิ่งของหรือทำให้บ้านเราเสียหายแต่อย่างใด

สรุป ผลการแก้ไขปัญหาคความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี ๒๕๔๙-๒๕๕๑. ผลการดำเนินงานตามแผนงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙. ดังนี้

การพัฒนาด้านสังคม

- จำนวนโครงการในแผนพัฒนาประจำปี ๑๓ โครงการ และจำนวนโครงการที่ดำเนินงานจริง ๑๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

^{๖๒}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, อ่างแก้ว, หน้า ๑๑๗๔.

^{๖๓}แผนพัฒนาเทศบาลสามปี, ประจำปี ๒๕๔๙-๒๕๕๑, เทศบาลตำบลท่าดี อำเภอท่าดี จังหวัดเลย, อ่างแก้ว, หน้า ๘๕ - ๘๖.

^{๖๔}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, อ่างแก้ว, หน้า ๖๗๖.

การพัฒนาค้ำานเศรษฐกิจ

- จำนวนโครงการในแผนพัฒนาประจำปี ๑๕ โครงการ และจำนวนโครงการ
ที่ดำเนินงานจริง ๑๑ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๓

การพัฒนาค้ำานการศึกษา

- จำนวนโครงการในแผนพัฒนาประจำปี ๓๕ โครงการ และจำนวนโครงการ
ที่ดำเนินงานจริง ๓๓ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๒๘

ค้ำานพัฒนาคุณภาพชีวิต

- จำนวนโครงการในแผนพัฒนาประจำปี ๕๒ โครงการ และจำนวน
โครงการที่ดำเนินงานจริง ๔๗ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๓๘^{๙๕}

ซึ่งตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี ๒๕๔๙-๒๕๕๑ นั้นจะมีแผนยุทธศาสตร์
การพัฒนา ๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ผู้วิจัยได้นำเฉพาะกรอบในการศึกษามาสรุป ผลการพัฒนาตาม
แผนพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๙ จำนวน ๔ ยุทธศาสตร์เท่านั้น

จากการดำเนินงาน/ โครงการ/ กิจกรรม ตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี
(๒๕๔๙ - ๒๕๕๑) ในแผนพัฒนาเทศบาลปี ๒๕๔๙ ประกอบกับการดำเนินงานตามกรอบอำนาจ
หน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลท่าลี่ ตามระเบียบกฎหมายและตามนโยบายของราชการ
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นั้น

ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้รับการบริการและอำนวยความสะดวก
สะดวกตรงกับความต้องการของประชาชนเนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดย
การจัดทำเวทีประชาคมในเขตเทศบาลตำบลท่าลี่ เพื่อให้ประชาชนได้เสนอปัญหาและความ
ต้องการของชุมชนของตนเอง ซึ่งในการดำเนินการตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
๒๕๔๙ สามารถนำโครงการในแผนพัฒนาเทศบาลสามปี (๒๕๔๙ - ๒๕๕๑) คิดเป็นร้อยละ
๘๒.๙๗ ของจำนวนโครงการทั้งหมด ๗ ยุทธศาสตร์^{๙๖}

^{๙๕} แผนพัฒนาเทศบาลสามปี, ประจำปี ๒๕๕๐-๒๕๕๒, เทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่
จังหวัดเลย, ย่างแล้ว, หน้า ๑๑.

^{๙๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

๒.๕ สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลท่าลี่

๒.๕.๑ ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลท่าลี่ ตั้งอยู่ในเขตของที่ว่าการอำเภอท่าลี่ ระหว่างสี่แยกถนน
ทรงพระศิรี และถนนบำรุงราษฎร์

๒.๕.๒ เนื้อที่

เทศบาลตำบลท่าลี่มีพื้นที่ ๕ ตารางกิโลเมตร

๒.๕.๓ อาณาเขต

- ทิศเหนือ จรดทุ่งนาโพธิ์ บ้านเมียง ตำบลหนองผือ
- ใต้ จรดบึงวังสลิบ บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่
- ตะวันออก จรดลำน้ำคาน บ้านโนนสว่าง ตำบลท่าลี่
- ตะวันตก จรดห้วยน้ำวัก บ้านท่าลี่ ตำบลท่าลี่

๒.๕.๔ จำนวนประชากร

ประชากรตามทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ จำนวนทั้งสิ้น
๒,๒๑๒๗ คน แยกเป็นชาย ๑,๐๖๔ คน หญิง ๑,๐๘๑ คน ความหนาแน่นของประชากร จำนวน
๔๒๕ คนต่อตารางกิโลเมตร

๒.๕.๕ ชุมชน

เทศบาลตำบลท่าลี่ มีชุมชนจำนวน ๔ ชุมชน คือ

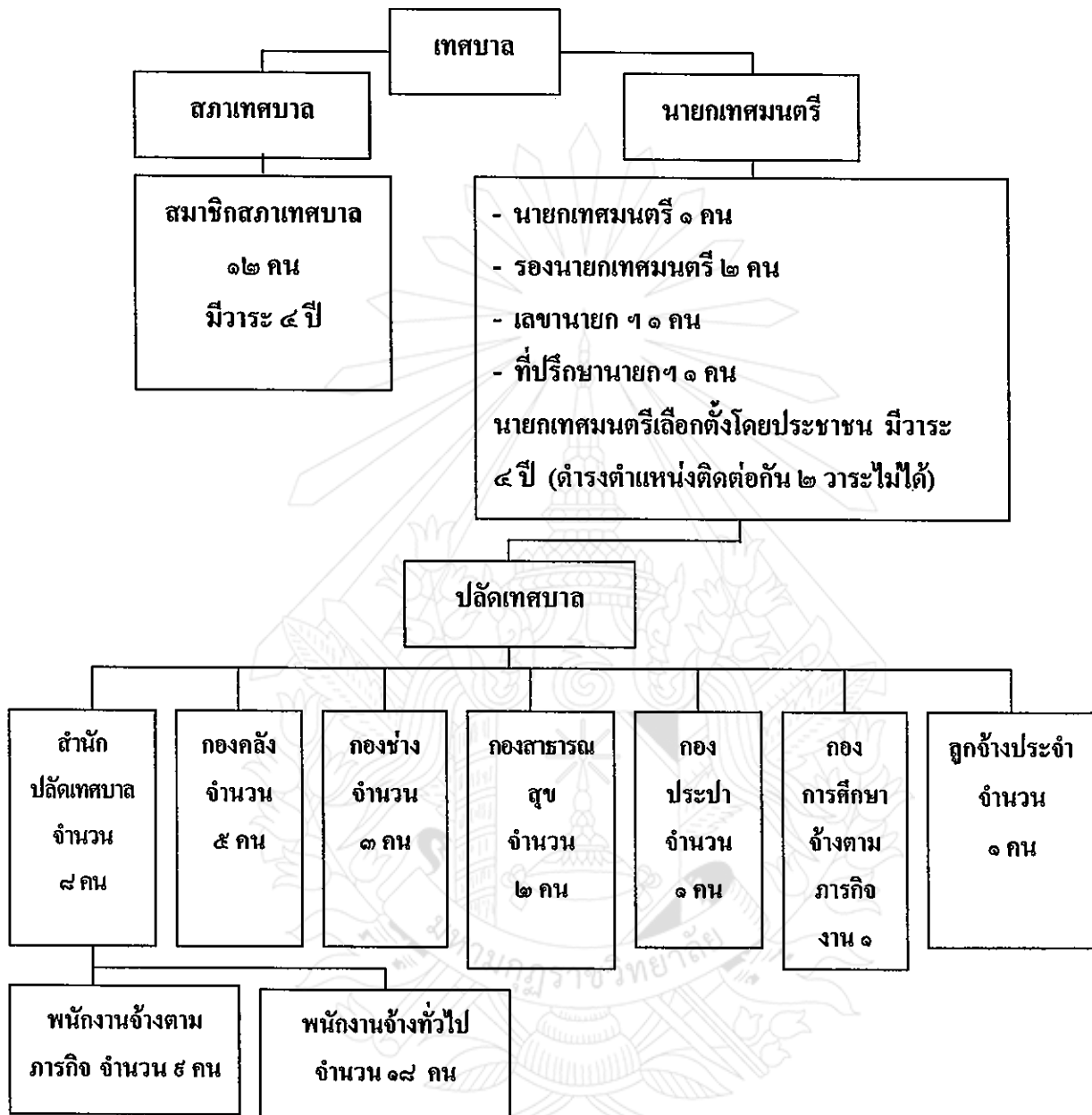
๑. ชุมชนทรงพระศิรี	๑๔๓	ครัวเรือน
๒. ชุมชนพิทักษ์ราษฎร์	๑๕๕	ครัวเรือน
๓. ชุมชนวัดโพธิ์ศรี	๑๒๗	ครัวเรือน
๔. ชุมชนสิทธิประสงค์	๑๑๕	ครัวเรือน

จำนวนบ้านเรือน ๕๔๔ หลังคาเรือน

ประชากรส่วนใหญ่ของเทศบาลตำบลท่าลี่ ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำ
ไร่ ทำนา และทำสวน ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างเพียงส่วนน้อย รายได้เฉลี่ย ๑๐,๐๐๐ บาท ต่อ
คนต่อปี^{๓๗}

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕-๘.

แผนที่แสดงอาณาเขตการปกครองของเทศบาลตำบลท่าลี่
รูปแบบและองค์ประกอบของเทศบาลตำบลท่าลี่

แผนภูมิที่ ๑ รูปแบบและองค์ประกอบของเทศบาลตำบลท่าลี่^{๑๘}

^{๑๘}ข้อมูล บัญชีรายชื่อ สมาชิกสภาและคณะบริหาร/ พนักงานเทศบาล/ ลูกจ้างประจำ/ พนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป, สำนักปลัดเทศบาล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน.

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุทธนา มุ่งสมัคร ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลในจังหวัดเลย ชัยภูมิ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลที่ปฏิบัติงานในสถานีนอมนัยที่มีระยะในการปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี จำนวน ๑๕๘ คน ซึ่งผลการศึกษา พบว่า

๑. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลอันประกอบด้วย อายุ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับตำแหน่ง และลักษณะของตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานประกอบด้วย นโยบายการบริหารของหน่วยงาน, ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบลักษณะของงานที่ทำ โอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเมื่อปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลง ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการทำงาน ลักษณะของตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ นโยบายการบริหารของหน่วยงาน ระดับตำแหน่งงาน การได้รับการยอมรับนับถือ โอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่

๓. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เห็นความมีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการการส่งเสริมทางด้านวิชาการ โดยการศึกษาวิจัยในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยปรับปรุงนโยบาย และการบริหารงาน โอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ ตลอดจนการสร้างการยอมรับนับถือ^{๑๕}

สุติเตศ วันนะวงศ์ ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนลาวในการดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินและมอบดินมอบป่า : ศึกษากรณีโครงการวางแผนการใช้ที่ดินและมอบดินมอบป่า ในเขตเมืองหลวงพระบาง เมืองเชียงเงิน และเมืองน่าน แขวงหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนลาว โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนในโครงการวางแผนการใช้ที่ดินและมอบดินมอบป่า จำนวน ๓๖๔ คน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมากในด้านของการวางแผนและการดำเนินการ โดยปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม

^{๑๕}ยุทธนา มุ่งสมัคร, “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ในจังหวัดชัยภูมิ”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๓๕, ๑๑๕ หน้า.

ได้แก่ ระดับการศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนบ้าน การได้รับข้อมูลข่าวสาร การประเมินคุณค่าของโครงการ การได้มีโอกาสร่วมความรู้ความเข้าใจต่อโครงการ ความสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่^{๔๐}

นิตย์ เบญจางคประเสริฐ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสามารถในการบริหารงานงบประมาณของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเฉลี่ย ๗.๘๔ จากคะแนนเต็ม ๑๑ ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนโครงการเฉลี่ย ๓.๖๔ จากคะแนนเต็ม ๕ การจัดทำงบประมาณเฉลี่ย ๔.๐๔ จากคะแนนเต็ม ๕ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการ อบต. เฉลี่ย ๓.๗๕ จากคะแนนเต็ม ๔ ความรู้ความเข้าใจในการมองเห็นโอกาสเพิ่มรายได้เฉลี่ย ๕.๕๗ จากคะแนนเต็ม ๗ ด้านการประเมินในการทำงานงบประมาณเฉลี่ย ๕.๕๗ จากคะแนนเต็ม ๒๐^{๔๑}

สัมพันธ์ อุปลลา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า

๑. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ ปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ปัญหาที่สำคัญ คือ ชุมชนเข้าใจว่าภารกิจจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ บุคลากรในโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและชุมชนควรมีส่วนร่วมรับรู้การตัดสินใจ กำหนดนโยบายของโรงเรียน

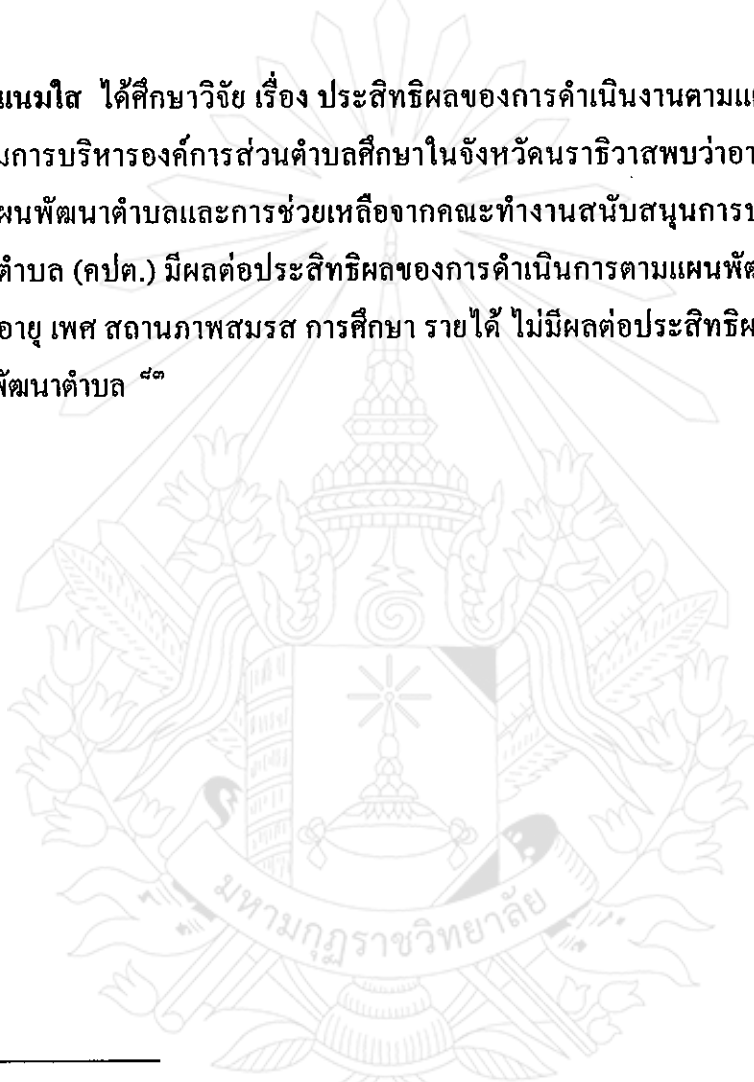
^{๔๐} สุทธิเดช วันนะวงษ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนลาวในการดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินและมอบดินมอบป่า : กรณีศึกษาโครงการวางแผนการใช้ที่ดินและมอบดินมอบป่าในเขตเมืองหลวงพระบาง เมืองเชียงเงิน และเมืองน่าน แขวงหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๔, ๑๑๓ หน้า.

^{๔๑} นิตย์ เบญจางคประเสริฐ, “ความสามารถในการบริหารงานงบประมาณของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส”, วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๑, ๑๑๖ หน้า.

๒. คณะกรรมการ โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” โดยมี ส่วนร่วมในเรื่องให้ความเห็นขอต่อแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ ปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ปัญหาที่สำคัญคือ เมื่อมีการประชุมคณะกรรมการ โรงเรียนมักไม่แสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะคล้อยตามประธานในที่ประชุม สำหรับข้อเสนอแนะ ที่สำคัญคือ โรงเรียนต้องยอมรับความสามารถในการตัดสินใจของคณะกรรมการโรงเรียนให้ มากขึ้น ^{๔๒}

เสริมศักดิ์ แนมใส ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบลศึกษาในจังหวัดนราธิวาสพบว่าอาชีพระบบ ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาตำบลและการช่วยเหลือจากคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการ พัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล ส่วนข้อมูลอื่น เช่น อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพของการ ดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล ^{๔๓}

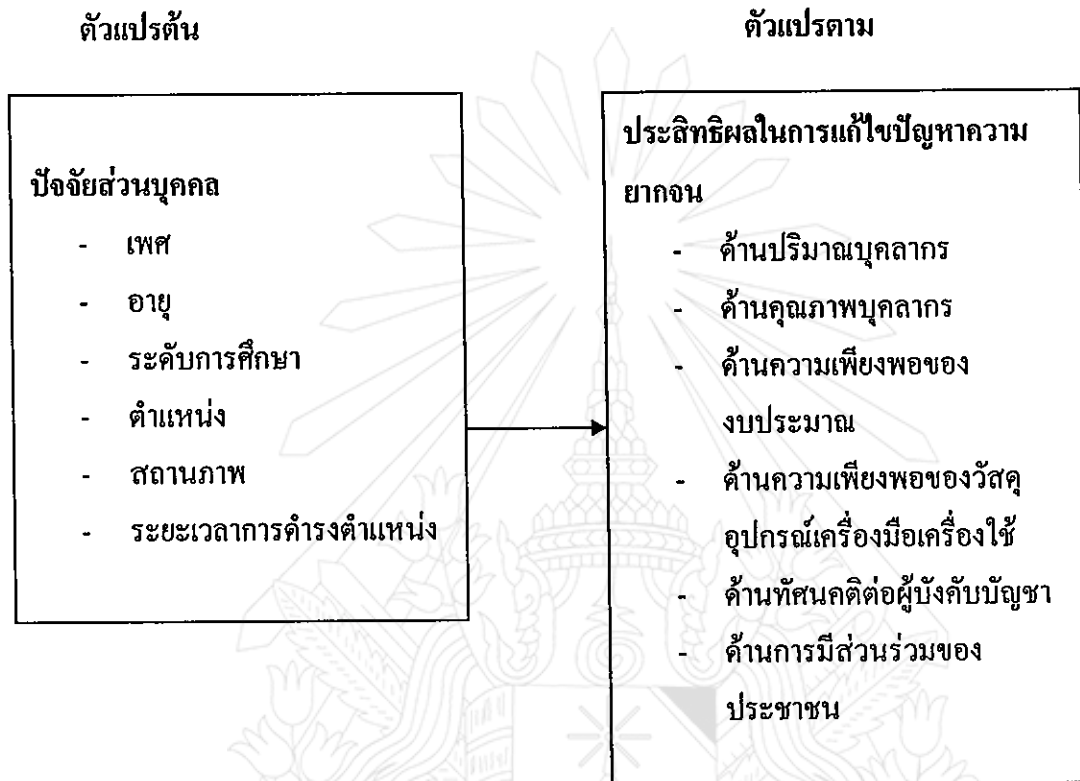

^{๔๒} สัมพันธ์ อุปลลา, “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๑, ๑๒๗ หน้า.

^{๔๓} เสริมศักดิ์ แนมใส, “ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), ๒๕๔๒, ๑๐๓ หน้า.

๒.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาคอมพิวเตอร์ของเทศบาลตำบลท่าลี่ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปร และ ขอบเขตการศึกษาสำหรับการวิจัย ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey study) คือ

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - ๓.๓ การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย
- โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๓.๑ ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรที่เป็นคณะบริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงาน และลูกจ้างเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ทั้งชายและหญิง จำนวน ๖๕ คน โดยใช้การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางของเครจซี่-มอร์แกนค์

กลุ่มตัวอย่าง “จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖๙ ของจำนวนประชากรทั้งหมด” โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

สมาชิกสภา	๑๐	คน
คณะผู้บริหาร	๕	คน
เจ้าหน้าที่	๑๕	คน
ลูกจ้าง	๒๗	คน
รวม	๕๗	คน

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ มีรายละเอียดดังนี้

๓.๒.๑ ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามปลายปิด เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน สถานภาพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ ๖ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านปริมาณบุคลากร
๒. ด้านคุณภาพบุคลากร
๓. ด้านความเพียงพอของงบประมาณ
๔. ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้
๕. ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา
๖. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตอนที่ ๓ เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่

๓.๒.๒ วิธีการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๑ มีลักษณะข้อคำถามเป็นข้อมูลทั่วไป ที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริงในลักษณะส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในส่วนนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถตอบได้เพียงข้อละ ๑ คำถามเท่านั้น

ตัวอย่าง (๑) ตำแหน่งปัจจุบันที่ท่านดำรงอยู่

- ( ) สมาชิกสภาเทศบาล
- ( ) เจ้าหน้าที่
- ( ) ลูกจ้าง
- ( ) คณะบริหาร

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็น ความรู้สึก ที่มีต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ ในส่วนนี้เป็นคำถามประมาณค่า ๕ ระดับ ดังตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านปริมาณบุคลากร					
๑.	จำนวนบุคลากรเพียงพอในการปฏิบัติงาน	.....	.....	.....	.....	.....
๒.	ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับลักษณะงาน	.....	.....	.....	.....	.....
๓.	ปริมาณงานมากจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด	.....	.....	.....	.....	.....
๔.	บุคลากรมีภาระงานมาก	.....	.....	.....	.....	.....

๓.๒.๓ เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	ให้คะแนน	๒	คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	ให้คะแนน	๔	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน

๓.๓ การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๓.๑ ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ ในด้านปริมาณบุคลากร ด้านคุณภาพบุคลากร ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.๓.๒ ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๓.๓.๓ นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมการทำสารนิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขสำนวนภาษาให้ถูกต้อง

๓.๓.๔ นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของการใช้ภาษา แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุงสำนวนภาษาให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๕ ปรับปรุงแบบสอบถามจากข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิ

๓.๓.๖ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้เทศบาลตำบลท่าดี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๕ คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค รวมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๘^๒

๓.๓.๗ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูล

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๔.๑ การเตรียมก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตศรีล้านช้าง ถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลท่าดี ขอความร่วมมือและขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

๒) เข้าพบนายกเทศมนตรี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการศึกษา พร้อมทั้งขอความร่วมมือและขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูล

๓) นัดหมายวัน เวลา ในการเก็บข้อมูล

๓.๔.๒ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) เข้าพบกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ สมาชิกสภา คณะบริหาร พนักงาน เจ้าหน้าที่และลูกจ้างแนะนำตัวเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือพร้อมชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม

๒) รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน ๕๗ ชุด พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลจนครบถ้วน

๓.๔.๓ การดำเนินการภายหลังเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน ๕๗ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ มาตรฐานตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง พบว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ครบทุกชุด แล้วจึงลงรหัส (Coding) พร้อมทั้งตรวจสอบการลงรหัสให้ถูกต้องสมบูรณ์

^๒ กัลยา วานิชย์บัญชา, การใช้ SPSS FOR WINDOWS ในการวิเคราะห์ข้อมูล, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้ สตูดิโอ), ๒๕๔๕, หน้า ๖๒๘.

๒) นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ โดยแยกแบบสอบถามออกตามตัวแปรที่ศึกษา คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน สถานภาพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

๓) นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง บันทึกข้อมูลลงในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๕.๑ สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน สถานภาพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๓.๕.๒ วิเคราะห์ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ ตอนที่ ๒ โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามมาเทียบคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐	หมายถึง	มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง	มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง	มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง	มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาน้อยที่สุด

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้วัตถุประสงค์ คือเพื่อศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย และเพื่อให้เข้าใจในประเด็นที่ศึกษาอย่างครบถ้วนถูกต้อง และการแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายผลการศึกษาออกเป็น ๓ ตอน คือ

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง สถานภาพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

๔.๒ การวิเคราะห์ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณบุคลากร ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา และการแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาล ๓ ปี

๔.๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มประชากร จำนวน ๖๕ คน ในเทศบาลตำบลท่าลี่ ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามได้จำนวน ๕๗ คน ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง สถานภาพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง จากการศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	๓๖	๖๓.๒
ชาย	๒๑	๓๖.๘
รวม	๕๗	๑๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า ในจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามของประชากรกลุ่มตัวอย่างในเทศบาลตำบลท่าลี่มากที่สุด คือ เป็นเพศชาย มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๒ และรองลงมา เพศหญิง มีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๒๕ ปี	๔	๗.๐
๒๖-๓๕ ปี	๑๒	๒๑.๑
๓๖-๔๕ ปี	๒๑	๓๖.๘
๔๖ ปีขึ้นไป	๒๐	๓๕.๑
รวม	๕๗	๑๐๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า ในจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดอายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี มีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘ รองลงมาคืออายุ ๔๖ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑ อายุ ๒๖-๓๕ ปี มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑ และอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐

ตารางที่ ๓ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๖	๑๐.๕
มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.	๑๐	๑๗.๕
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส.	๑๒	๒๑.๑
อนุปริญญา	๘	๑๔.๐
ปริญญาตรี	๒๐	๓๕.๑
สูงกว่าปริญญาตรี	๑	๑.๘
รวม	๕๗	๑๐๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า ในจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามระดับศึกษามากที่สุดคือ ปริญญาตรี มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑ รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. มีจำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑ มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕ อนุปริญญา มีจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐ ประถมศึกษา มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕ และสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘

ตารางที่ ๔ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สมาชิกสภา	๑๐	๑๗.๕
คณะผู้บริหาร	๕	๘.๘
พนักงาน	๑๕	๒๖.๓
ลูกจ้าง	๒๗	๔๗.๔
รวม	๕๗	๑๐๐

จากตารางที่ ๔ พบว่า ในจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ ลูกจ้าง มีจำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔ รองลงมาคือพนักงาน มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓ สมาชิกสภา มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕ และคณะผู้บริหาร มีจำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘

ตารางที่ ๕ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑ ปี	๔	๗.๐
๑-๒ ปี	๑๐	๑๗.๕
๓-๔ ปี	๑๕	๒๖.๓
มากกว่า ๔ ปีขึ้นไป	๒๘	๔๙.๑
รวม	๕๗	๑๐๐

จากตารางที่ ๕ พบว่า ในจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากที่สุดคือ มากกว่า ๔ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑ รองลงมาคือ ผู้ดำรงตำแหน่ง ๓-๔ ปี มีจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓ ส่วนผู้ที่ในตำแหน่ง ๑-๒ ปี มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕ และผู้ดำรงตำแหน่งต่ำกว่า ๑ ปี มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐

๔.๒ การวิเคราะห์ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่

โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณบุคลากร ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา และการแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาล ๓ ปี

การวิเคราะห์ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณบุคลากร ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านความพอเพียงของงบประมาณ ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และการแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาล ๓ ปี

ตารางที่ ๖ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
- ด้านปริมาณบุคลากร	๓.๒๓	๐.๕๒	ปานกลาง
- ด้านคุณภาพของบุคลากร	๓.๕๕	๐.๖๖	มาก
- ด้านความเพียงพอของงบประมาณ	๓.๔๕	๐.๕๕	ปานกลาง
- ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้	๓.๓๑	๐.๕๖	ปานกลาง
- ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา	๔.๑๗	๐.๖๘	มาก
- การแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาล ๓ ปี	๓.๕๖	๐.๖๕	มาก
- ด้านพัฒนาสังคม	๓.๖๓	๐.๗๑	มาก
- ด้านเศรษฐกิจ	๓.๔๓	๐.๗๕	ปานกลาง
- ด้านการศึกษา	๓.๕๕	๐.๖๗	มาก
- ด้านสาธารณสุข	๔.๒๕	๑.๕๐	มาก
- ด้านความเป็นอยู่	๓.๘๘	๐.๕๑	มาก
- ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๓.๘๔	๐.๖๕	มาก
รวม	๓.๖๒	๐.๐๗	มาก

จากตารางที่ ๖ พบว่า บุคลากรมีระดับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา มีระดับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๗ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้าน
ปริมาณของบุคลากร จำแนกเป็นรายชื่อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. จำนวนบุคลากรเพียงพอในการปฏิบัติงาน	๓.๐๗	๐.๗๕	ปานกลาง
๒. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ที่สอดคล้องกับลักษณะงาน	๓.๒๑	๐.๕๒	ปานกลาง
๓. ปริมาณงานมากจนไม่สามารถปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด	๓.๑๘	๐.๕๖	ปานกลาง
๔. บุคลากรมีภาระงานมาก	๓.๔๕	๐.๘๐	ปานกลาง
รวม	๓.๓๖	๐.๐๗	มาก

จากตารางที่ ๗ พบว่า บุคลากรมีระดับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ชื่อบุคลากรมีภาระงานมาก มีระดับประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนเฉลี่ยสูงที่สุดคือบุคลากรมีภาระงานมาก มีจำนวน ๓.๔๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐ รองลงมาคือขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ที่สอดคล้องกับลักษณะงาน มีจำนวน ๓.๒๑ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๒ และปริมาณงานมากจนไม่สามารถปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด มีจำนวน ๓.๑๘ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๖

ตารางที่ ๘ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน
ด้านปริมาณคุณภาพของบุคลากร จำแนกรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. สามารถใช้อุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี	๓.๒๗	๐.๘๘	ปานกลาง
๒. มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบพัสดุในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอย่างดี	๓.๕๑	๐.๘๖	มาก
๓. มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นอย่างดี	๓.๖๓	๐.๘๗	มาก
๔. เคยเข้ารับการฝึกอบรมในการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน	๓.๓๕	๐.๘๗	ปานกลาง
๕. ทำงานตามสายงานที่มีความรู้ความสามารถได้เป็นอย่างดี	๓.๗๕	๐.๘๓	มาก
รวม	๓.๓๖	๐.๐๗	มาก

จากตารางที่ ๘ พบว่า บุคลากรมีระดับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนอยู่ในระดับมากคือ ทำงานตามสายงานที่มีความรู้ความสามารถได้เป็นอย่างดี จำนวน ๓.๗๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๓ รองลงมาคือ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นอย่างดี จำนวน ๓.๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗ มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบพัสดุในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอย่างดี ๓.๕๑ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๖ และสามารถใช้อุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี ๓.๒๗ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘ และระดับปานกลางคือเคยเข้ารับการฝึกอบรมในการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ๓.๓๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗

ตารางที่ ๙ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน
ด้านความเพียงพอของงบประมาณ จำแนกเป็นรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. งบประมาณทางรัฐจัดให้เพียงพอ	๓.๔๔	๐.๘๒	ปานกลาง
๒. รายได้ประเภทภาษีและค่าธรรมเนียมเก็บจากประชาชนเพียงพอ	๓.๒๑	๐.๗๐	ปานกลาง
๓. เทศบาลดำเนินงานตามนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน	๓.๗๒	๐.๗๕	มาก
รวม	๓.๔๕	๐.๕๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๙ พบว่า บุคลากรที่อยู่ในเทศบาลตำบลท่าลี่ส่วนมากดำเนินงานตามนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุดคือ มากที่สุดคือ ๓.๗๒ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๕ รองลงมาคือ งบประมาณทางรัฐจัดให้เพียงพอ มีจำนวน ๓.๔๔ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๒ และ รายได้ประเภทภาษีและค่าธรรมเนียมเก็บจากประชาชนเพียงพอ มีจำนวน ๓.๒๑ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๐

ตารางที่ ๑๐ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจนด้าน
ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ จำแนกรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. อุปกรณ์เพียงพอกับบุคลากร	๓.๓๐	๐.๘๐	ปานกลาง
๒. อุปกรณ์ที่ใช้อยู่สภาพดีใช้งานได้	๓.๓๗	๐.๖๗	ปานกลาง
๓. อุปกรณ์เหมาะสมกับภาระงาน	๓.๔๒	๐.๗๗	ปานกลาง
๔. ท่านเสียเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อรอใช้อุปกรณ์ต่อจากเพื่อนร่วมงาน	๓.๑๖	๐.๕๒	ปานกลาง
รวม	๓.๓๑	๐.๕๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจนด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ อยู่ในระดับปานกลางคือ อุปกรณ์เหมาะสมกับภาระงาน จำนวน

๓.๔๒ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗ รองลงมาคือ อุปกรณ์ที่ใช้อยู่สภาพดีใช้งานได้ จำนวน ๓.๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๗ และอุปกรณ์เพียงพอกับบุคลากร ๓.๓๐ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐

ตารางที่ ๑๑ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน
ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา จำแนกรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง	๔.๐๑	๐.๘๐	มาก
๒. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	๔.๑๘	๐.๘๖	มาก
๓. รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา	๔.๒๑	๐.๗๗	มาก
๔. ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่	๔.๒๖	๐.๗๖	มาก
๕. มีความห่วงใยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	๔.๓๐	๐.๗๕	มาก
๖. ให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	๔.๐๗	๐.๘๐	มาก
รวม	๓.๓๖	๐.๐๗	มาก

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมากคือมีความห่วงใยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา จำนวน ๔.๓๐ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๕ รองลงมาคือ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ จำนวน ๔.๒๖ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๖ และรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา จำนวน ๔.๒๑ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗

ตารางที่ ๑๒ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. ประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด	๓.๓๒	๐.๘๐	ปานกลาง
๒. ประชาชนในเทศบาลเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด	๓.๖๕	๐.๗๕	มาก
๓. ประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือในการป้องกันโรคต่อ เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคเอดส์ และการกำจัดลูกน้ำยุงลาย	๓.๘๖	๐.๗๑	มาก
๔. ประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือการประชาคมท้องถิ่น	๓.๔๔	๐.๘๒	ปานกลาง
รวม	๓.๕๖	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจนด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมากคือ ประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือในการป้องกันโรคต่อ เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคเอดส์ และการกำจัดลูกน้ำยุงลาย ๓.๘๖ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๑ รองลงมาคือ ประชาชนในเทศบาลเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ๓.๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๕ และอยู่ในระดับปานกลางคือ ประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือการประชาคมท้องถิ่น ๓.๔๔ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๒ และประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด ๓.๓๒ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐

ตารางที่ ๑๓ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน
ด้านพัฒนาสังคม จำแนกรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้ประสบสาธารณภัย	๓.๕๔	๐.๘๖	มาก
๒. ผู้สูงอายุ	๓.๗๕	๐.๘๔	มาก
๓. ผู้ด้อยโอกาส/ ผู้พิการ	๓.๕๘	๐.๘๘	มาก
๔. ผู้ห่มป้องกันภัยหนาว	๓.๖๑	๐.๘๘	มาก
รวม	๓.๕๖	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจนด้านพัฒนาสังคม อยู่ใน
ระดับมากคือ ผู้สูงอายุ ๓.๗๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๖ รองลงมาคือ ผู้ห่มป้องกันภัยหนาว ๓.๖๑ คิด
เป็นร้อยละ ๐.๘๘ และผู้ด้อยโอกาส/ ผู้พิการ ๓.๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘

ตารางที่ ๑๔ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน
ด้านเศรษฐกิจ จำแนกรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. การฝึกอบรมและส่งเสริมกลุ่มอาชีพ	๓.๓๓	๐.๘๕	ปานกลาง
๒. สนับสนุนเงินทุนกลุ่มอาชีพ	๓.๒๕	๐.๘๗	ปานกลาง
๓. ฝึกอบรมส่งเสริมการปลูกยางพาราแก่ชุมชน	๓.๗๐	๐.๕๒	มาก
๔. จ้างนักเรียน/ นักศึกษาช่วยงานช่วงปิดภาคเรียน	๓.๕๓	๑.๐๓	มาก
๕. ส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น	๓.๑๕	๐.๕๕	ปานกลาง
๖. จ้างเหมาคนในชุมชนทำความสะอาดถนน ร่องระบายน้ำ และท่อระบายน้ำ	๓.๖๓	๐.๕๗	มาก
รวม	๓.๔๓	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคความยากจนด้านเศรษฐกิจ อยู่ใน
ระดับมากคือ ฝึกอบรมส่งเสริมการปลูกยางพาราแก่ชุมชน ๓.๗๐ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๒ รองลงมา
คือ จ้างเหมาคนในชุมชนทำความสะอาดถนน ร่องระบายน้ำ และท่อระบายน้ำ ๓.๖๓ คิดเป็น

ร้อยละ ๐.๕๗ และจ้างนักเรียน/ นักศึกษาช่วยงานช่วงปิดภาคเรียน ๓.๕๓ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๓ และระดับปานกลางคือ การฝึกอบรมและส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ๓.๓๓ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๕ รองลงมา คือสนับสนุนเงินทุนกลุ่มอาชีพ ๓.๒๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗ และส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ๓.๑๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗

ตารางที่ ๑๕ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้านการศึกษา จำแนกรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ยากจน	๓.๑๑	๑.๐๓	ปานกลาง
๒. สนับสนุนอาหารเสริม (นม) แก่เด็กนักเรียน	๔.๐๕	๐.๘๓	มาก
รวม	๓.๕๕	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านการศึกษา อยู่ในระดับมากคือ สนับสนุนอาหารเสริม (นม) แก่เด็กนักเรียน ๔.๐๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๓ และรองลงมา อยู่ในระดับปานกลางคือ สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ยากจน ๓.๑๑ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๓

ตารางที่ ๑๖ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน ด้านสาธารณูปโภค จำแนกรายข้อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. การคมนาคมในท้องถิ่นสะดวก	๔.๑๔	๐.๗๖	มาก
๒. ไฟฟ้าในเทศบาลเพียงพอ	๔.๑๕	๐.๖๕	มาก
๓. ประปาในเทศบาลเพียงพอ	๔.๐๕	๐.๗๑	มาก
๔. การสื่อสารในเทศบาลเพียงพอ	๓.๗๗	๐.๘๘	มาก
รวม	๓.๕๕	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านสาธารณูปโภค อยู่ในระดับมากคือ ไฟฟ้าในเทศบาลเพียงพอ ๔.๑๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ รองลงมาคือ การคมนาคมในท้องถิ่นสะดวก ๔.๑๔ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๖ ประปาในเทศบาลเพียงพอ ๔.๐๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๑ และประปาในเทศบาลเพียงพอ ๔.๐๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๑

ตารางที่ ๑๗ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน
ด้านความเป็นอยู่ จำแนกตามรายชื่อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. เทศบาลตำบลเป็นองค์กรที่ปลอดภัยเสถียร	๓.๕๑	๐.๗๖	มาก
๒. ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี	๓.๕๘	๐.๕๘	มาก
๓. ประชาชนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์	๓.๘๘	๐.๖๕	มาก
๔. ประชาชนมีความรู้มีการศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้น	๓.๗๗	๐.๖๕	มาก
รวม	๓.๘๘	๐.๕๑	มาก

จากตารางที่ ๑๗ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านความเป็นอยู่ อยู่ในระดับมากคือ ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี ๓.๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๘ รองลงมาคือ เทศบาลตำบลเป็นองค์กรที่ปลอดภัยเสถียร ๓.๕๑ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๖ ประชาชนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ ๓.๘๘ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ และประชาชนมีความรู้มีการศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้น ๓.๗๗ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕

ตารางที่ ๑๘ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกรายชื่อ

ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. มีอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำเทศบาล	๔.๐๕	๐.๗๖	มาก
๒. มีสถานีตำรวจประจำองค์กร	๓.๖๐	๑.๐๑	มาก
๓. มีความปลอดภัยจากอัคคีภัย เนื่องจากมีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยครบถ้วน	๓.๘๔	๐.๗๗	มาก
รวม	๓.๘๔	๐.๖๕	มาก

จากตารางที่ ๑๘ พบว่า ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในระดับมากคือ มีอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำเทศบาล ๔.๐๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๖ รองลงมาคือ มีความปลอดภัยจากอัคคีภัย เนื่องจากมีอุปกรณ์ป้องกัน

อัครกฤษฎีกรอบถ้วน ๓.๘๔ กิดเป็นร้อยละ ๐.๗๗ และมีสถานีตำรวจประจำองค์การ ๓.๖๐ กิดเป็นร้อยละ ๑.๐๑

๔.๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

เนื่องจากเป็นคำถามปลายเปิด คือ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน ได้อย่างอิสระ ดังนั้นคำตอบจึงมีความหลากหลาย และผู้ตอบแบบสอบถามหลายท่านไม่ได้แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ เท่าที่มีการเขียนตอบ ดังนี้

ประเด็นปัญหาและอุปสรรค

๑. ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง
๒. พนักงานในบางหน่วยงานไม่เพียงพอ
๓. แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร ไม่เพียงพอ
๔. อุปกรณ์สำนักงานขาดแคลนคนดูแล และไม่สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้
๕. ไม่มีการพัฒนากลุ่มอาชีพที่ดีพอ
๖. ไม่เน้นการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน เน้นพัฒนาทางด้านวัตถุ

แนวทางแก้ไข

๑. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเทศบาลให้ทั่วถึง
๒. จัดจ้างพนักงานให้กับหน่วยงานที่ขาดแคลนให้เพียงพอ
๓. จัดสร้างแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอแก่ความต้องการ
๔. จัดฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

เกี่ยวกับอุปกรณ์ในสำนักงาน

๕. พัฒนากลุ่มอาชีพให้ยั่งยืน

บทที่ ๕

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย เทศบาลตำบลท่าลี่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ และเทศบาลตำบลท่าลี่ เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด กล่าวคือ สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นตามนโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อความอยู่ดีกินดี มีสุข ไม่มีความยากจนในหมู่ประชาชน ความยากจนของประชาชนเป็นปัญหาระดับชาติโดยจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘-๑๐ จะเน้นเรื่องการแก้ไขปัญหาคาความยากจนแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นการแก้ไขปัญหาคาความยากจน ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษา “ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคาความยากจน ของเทศบาลตำบลท่าลี่ จังหวัดเลย” โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๒. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาคาความยากจน ของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey study) โดยศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และผลงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มประชากร คือ สมาชิกสภา คณะบริหาร พนักงาน ลูกจ้างในเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ซึ่งมีอยู่ทั้งหมดจำนวน ๖๕ คน สำหรับวิธีการในการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ การแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจาก สมาชิกสภา คณะบริหาร และลูกจ้างในเทศบาลตำบลท่าลี่ โดยสุ่มแบบ Accidental Sampling โดยวิธีการให้โอกาสแก่กลุ่มตัวอย่างที่มีความพร้อมที่จะตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่เป็นจริงมากที่สุด ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและมีเจ้าหน้าที่ธุรการในเทศบาลช่วยแจกแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้

ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสอบถามในการศึกษามีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด และแบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง สถานภาพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณบุคลากร ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และการแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อปัญหาอุปสรรคต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างเสรี จำนวนแบบสอบถามที่ใช้ไปทั้งหมด ๕๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๗๐ ของกลุ่มประชากรจากการสุ่มทั้งหมด ๖๕ คน ส่วนขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้เริ่มจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อคัดเลือกรายที่สมบูรณ์ไว้แล้ว นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนในส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อรวบรวมได้แล้ว ก็นำมาเสนอในรูปของจำนวนความถี่และร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณบุคลากร ด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และการแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี ซึ่งผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

๕.๑ บทสรุป

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๕๗ คน เป็นเพศชาย ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒ ซึ่งมากกว่าเพศหญิง ในจำนวนนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดส่วนมากมีอายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘ และส่วนมากมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑ ในจำนวนนี้ มีลูกจ้างจำนวนร้อยละ ๔๐.๔ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งส่วนมากทำงานมากกว่า ๔ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๑ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้านและโดยรวม ดังนี้

โดยรวม พบว่า บุคลากรมีระดับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา มีระดับประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ๔.๑๗ อยู่ในระดับมาก

ด้านปริมาณบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ๓.๒ และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรมีภาระงานมาก เฉลี่ยสูงสุด คือ ๓.๔๕

ด้านคุณภาพของบุคลากร โดยรวมอยู่ระดับมาก คือ ๓.๕๕ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อบุคลากรเคยเข้ารับการฝึกอบรมในการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ๓.๓๕ ส่วนอื่น ๆ อยู่ในระดับสูง

ด้านความเพียงพอของงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ๓.๔๕ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อเทศบาลดำเนินงานตามนโยบาย คอบสนองความต้องการของประชาชน อยู่ในระดับมาก คือ ๓.๗๒ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ๓.๓๑ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้ออุปกรณ์เหมาะสมกับภาระงานมีระดับเฉลี่ยสูงสุด คือ ๓.๔๒ มากกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ๔.๑๕ และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อมีความห่วงใยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เฉลี่ยสูงสุด คือ ๔.๓๐ มากกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๕๖ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือในการป้องกันโรคติดต่อ โรคเอดส์และการกำจัดลูกน้ำยุงลายอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๔๖ และข้อประชาชนเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๖๕ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

การแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยรวมและรายด้าน คือ

ด้านพัฒนาสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๖๓ และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อผู้สูงอายุเฉลี่ยสูงสุด คือ ๓.๗๕

ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ๓.๔๓ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อฝึกอบรมส่งเสริมการปลูกยางพาราแก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก คือ ๓.๑๕ และขอจ้างเหมาคนในชุมชนทำความสะอาดถนน ร่องน้ำระบายน้ำและท่อระบายน้ำอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๖๓ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๕๕ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อสนับสนุนอาหารเสริม (นม) แก่เด็กนักเรียนอยู่ในระดับมาก คือ ๔.๐๕ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสาธารณสุขปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๕๕ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อไฟฟ้าเทศบาลเพียงพออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ๔.๑๕

ด้านความเป็นอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๘๘ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ๓.๕๘

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ๓.๘๔ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อมีอาสาสมัครป้องกันบรรเทาสาธารณภัยประจำเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ๔.๐๕

ตอนที่ ๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน เนื่องจากเป็นคำถามปลายเปิด คือ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน ได้อย่างเสรี ดังนั้นคำตอบจึงมีความหลากหลายและผู้ตอบแบบสอบถามหลายท่านไม่ได้แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปประเด็นหลัก ๆ เท่าที่มีการเขียนตอบ ดังนี้

ประเด็นปัญหาและอุปสรรค

๑. ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง
๒. พนักงานในบางหน่วยงานมีไม่เพียงพอ
๓. แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรมีไม่เพียงพอ
๔. อุปกรณ์สำนักงานขาดคนดูแล และไม่สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้
๕. ไม่มีการพัฒนากลุ่มอาชีพที่ดีพอ
๖. ไม่เน้นการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน เน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุ

๕.๒ อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน ของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญจากการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๕.๒.๑ ด้านปริมาณบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคลากรของเทศบาลตำบลท่าลี่ มีภาระงานมาก ทำให้ระดับประสิทธิผลของการพัฒนาไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความยากจน ตามที่ วีระวัฒน์ ชื่นวาริน ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การพัฒนาชุมชน ให้อยู่ดีกินดีนั้นจะต้องมีการแบ่งสรรตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันให้ชัดเจน วางกฎเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติให้สามารถปฏิบัติได้ มีการควบคุมกันอย่างเข้มงวดให้ทุกคนอยู่ในระเบียบวินัย ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองได้อย่างสะดวกมีประสิทธิภาพไม่กังวล ปลูกฝังให้รักและผูกพันต่อสังคมของตน

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๕๗ คน เพศชาย ๓๖ คน ร้อยละ ๖๓.๒ และเพศหญิง ๒๑ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘ อภิปรายผลได้ว่า เพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ ๘ คน ร้อยละ ๒๖.๔

ส่วนกลุ่มอายุพบว่า ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓๖ - ๔๕ ปี มี ๒๑ คน ร้อยละ ๓๖.๘ และต่ำสุด คือ อายุต่ำกว่า ๒๕ ปี มี ๔ คน ร้อยละ ๗.๐ อภิปรายผลว่ากลุ่มอายุที่มีผลต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน คือ อายุ ๓๖-๔๕ ปี

ระดับการศึกษา พบว่า ในระดับปริญญาตรี มีจำนวน ๒๐ คน ร้อยละ ๓๕.๑ และสูงกว่าปริญญาตรี ๑ คน ร้อยละ ๑.๘ และระดับการศึกษาที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ระดับประถมศึกษา มี ๖ คน ร้อยละ ๑๐.๕ อภิปรายผลระดับการศึกษามีผลต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน อยู่ในระดับมาก คือ ระดับปริญญาตรี

ส่วนตำแหน่ง ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ลูกจ้างมี ๒๓ คน ร้อยละ ๔๐.๔ รองลงมาคือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ๑๕ คน ร้อยละ ๓๓.๓ สมาชิกสภาและคณะบริหาร ๑๕ คน ร้อยละ ๒๖.๓ และอยู่ในตำแหน่งมากกว่า ๔ ปี ๒๘ คน ร้อยละ ๔๙.๑ ที่อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่า ๑ ปี มี ๔ คน ร้อยละ ๗.๐ อภิปรายผลว่าอยู่ในตำแหน่งมากกว่า ๔ ปี มีผลต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์ประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยรวมและรายด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการดำเนินงาน ด้านปริมาณและคุณภาพบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชาและการมีส่วนร่วมของประชาชน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา คือ ๔.๑๗ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .๖๘ อยู่ในระดับมาก

เมื่ออภิปรายผลเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การ สอดคล้องกับแนวคิดของวิลเลียม (Williams อ้างถึงใน อรรถธรรม พรหมมะ) เสนอตัวแบบเชิงจัดการ (The Management Model) ซึ่ง

ให้ความสำคัญชี้วัดความสามารถขององค์กร โดยกล่าว สมรรถนะขององค์กรมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ ถ้าองค์กรมีสมรรถนะสูง การนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมประสบความสำเร็จ และถ้าองค์กรมีสมรรถนะต่ำการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมประสบความล้มเหลว โดยพิจารณาได้จากความเหมาะสมของโครงสร้างองค์กร ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรและความรู้ความสามารถของบุคลากร ความพร้อมด้านงบประมาณสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้

การแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนเป็นรายด้าน คือ ด้านพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณูปโภค ความเป็นอยู่ และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ สาธารณูปโภค ค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ และค่าเฉลี่ย ๓.๔๓ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .๗๕

จากการสรุปผลการพัฒนาท้องถิ่น จากการดำเนินงาน/ โครงการ/ กิจกรรม ตามแผนพัฒนาเทศบาลสามปี (๒๕๔๘ - ๒๕๕๑) ในแผนพัฒนาเทศบาลปี ๒๕๔๘ ประกอบกับการดำเนินงานตามกรอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลท่าลี่ ตามระเบียบกฎหมายและตามนโยบายของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคนั้น

ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ได้รับการบริการและอำนวยความสะดวกตรงกับความต้องการของประชาชนเนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการจัดทำเวทีประชาคมในเขตเทศบาลตำบลท่าลี่ เพื่อให้ประชาชนได้เสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนตนเอง ซึ่งในการดำเนินการตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๔๘ สามารถนำโครงการในแผนเทศบาลสามปี (๒๕๔๘ - ๒๕๕๑) คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๘๗ ของจำนวนโครงการทั้งหมด

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาล จากข้อค้นพบโดยรวม คือ ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง พนักงานบางหน่วยงานมีไม่เพียงพอ แหล่งน้ำสำหรับการเกษตรมีไม่เพียงพอ อุปกรณ์สำนักงานขาดคนดูแล และไม่สามารถแก้ปัญหาเบื้องต้นได้ ไม่มีการพัฒนากลุ่มอาชีพที่ดีพอ ไม่เน้นการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน เน้นพัฒนาทางด้านวัตถุ ในทางแก้ไขจึงมีข้อเสนอแนะว่า

- ๑) เทศบาลควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเทศบาลให้ทั่วถึง

๒) จัดจ้างพนักงานให้กับหน่วยงานที่ขาดแคลนให้เพียงพอ
 ๓) จัดสร้างแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรให้เพียงพอแก่ความต้องการ
 ๔) จัดฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหาเบื้องต้น เกี่ยวกับอุปกรณ์ในสำนักงาน

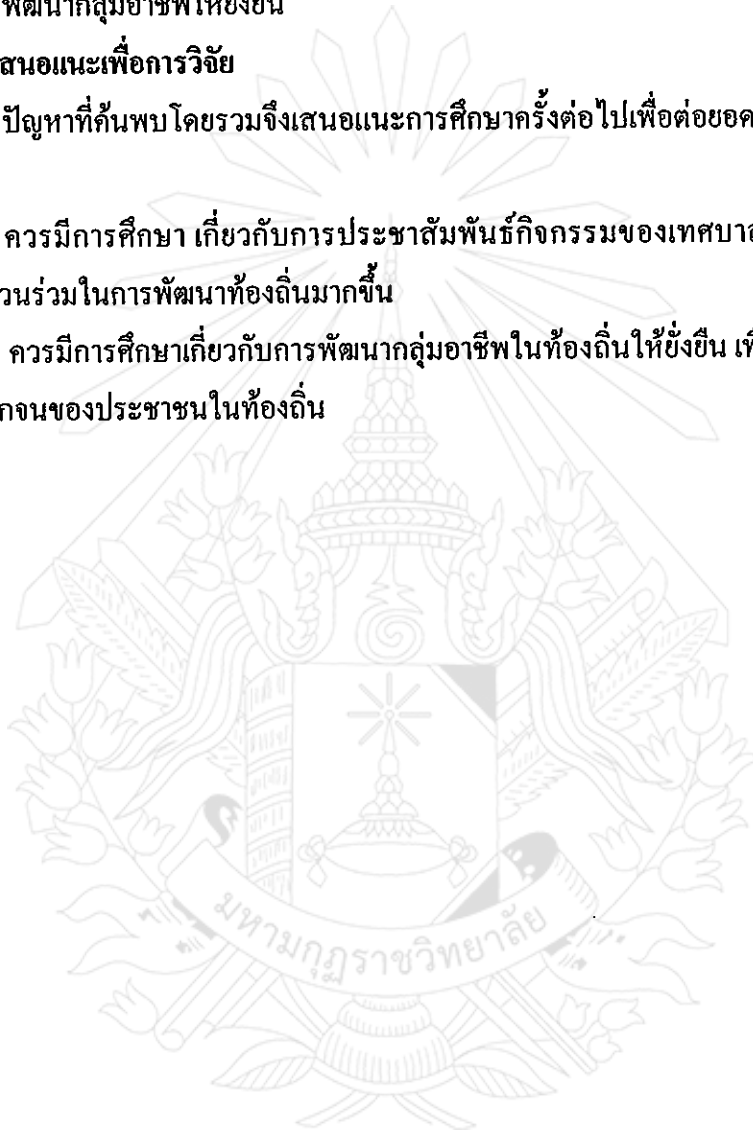
๕) พัฒนากลุ่มอาชีพให้ยั่งยืน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากปัญหาที่ค้นพบโดยรวมจึงเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไปเพื่อต่อขยายการศึกษาครั้งนี้

๑) ควรมีการศึกษา เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเทศบาลให้ทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

๒) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มอาชีพในท้องถิ่นให้ยั่งยืน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนของประชาชนในท้องถิ่น

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

- กรมพล ท่องธรรมชาติ และอานนท์ อาภาภิรมย์. สังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอักษรเจริญทัศน์จำกัด, ๒๕๒๐.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS FOR WINDOWS ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซี เค แอนด์ เอส โฟโต้ สตูดิโอ. พิมพ์ครั้งที่ ๕, ๒๕๔๕.
- การปกครอง. กรม. กองราชการส่วนตำบล. การจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๐.
- โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๔.
- ข้อมูล บัญชีรายชื่อ สมาชิกสภาและคณะบริหาร/ พนักงานเทศบาล/ ลูกจ้างประจำ/ พนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป, สำนักปลัดเทศบาล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน.
- คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๐.
- ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว และคณะ. รวมพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๓ .
- ชิตีรัตน์ วิศาลเวชย์. คู่มือการวางแผนมหาวิทยาลัย เรื่อง การวางแผนกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารสถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์ : สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๐.
- นวม สงวนทรัพย์. สารัตถกิจวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พรินติ้งเฮ้า, ๒๕๓๕.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. การวิจัยการมีส่วนร่วมทางส่งเสริมการเกษตร ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตรหน่วยที่ ๕ นนทบุรี : สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๔.
- ประสาธ หลักศิลา. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา, ๒๕๔๐.
- แผนพัฒนาเทศบาลสามปี. ประจำปี ๒๕๔๕-๒๕๔๖. เทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย. สำนักปลัดเทศบาล งานวิเคราะห์นโยบายและแผน,
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร : เจ.เอ็น.ที., ๒๕๔๕.

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙. สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร : เจ.เอ็น.ที.,
๒๕๔๕.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔. สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี,
พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). พจนานุกรมฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอสอาร์,
พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๗.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพมหานคร :
บ.ค่านุตถาการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๓๑.
- พระราชบัญญัติเทศบาล. พ.ศ. ๒๔๙๖. (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๓). รวมกฎหมาย
ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สกายบุคส์, ๒๕๔๓.
- พิทยา บวรวัฒนา. ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากการพิมพ์,
๒๕๔๓.
- ภรณ์ กীরติบุตร. การประเมินประสิทธิผลองค์การ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๓๘.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑). สำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. พ.ศ.
๒๕๔๘,
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก ราชกิจจานุเบกษา, - ๒๔ สิงหาคม
๒๕๕๐,
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : บ.นานมีบุคส์
พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี
การพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๗.
- วินัย ไคเจริญ. บทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่นเปรียบเทียบ : อังกฤษ
สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,
๒๕๔๑.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : วิธีวิธีพัฒนาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารพระนคร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

สมบัติ ชำรงชัญญวงศ์. นโยบายสาธารณะ : แนวคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐.

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.

สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒. หน้า ๘๒.

สุเมธ ตันติเวชกุล. “พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง”. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๒.

อรรถธรรม พรหมมะ. เทคนิคการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เอกสารทางวิชาการคณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๗.

อรรถธรรม พรหมมะ. แนวคิดด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติกับการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงอธิบาย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐.

2. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

จารุวรรณ รองมาลี. “ประสิทธิผลในการดำเนินงานของกองทุนประกันสังคมภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และ พ.ศ. ๒๕๓๗ : ศึกษาเปรียบเทียบสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๒.

ถนอม ม่วงกลม. “การประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร”. วิทยานิพนธ์พัฒนาลังคมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓.

นิตย์ เบ็ญจางคประเสริฐ. “ความสามารถในการบริหารงบประมาณของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส”. วิทยานิพนธ์พัฒนาลังคมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๑.

นิมิต มั่นจันทร์. “การประเมินการฝึกอบรมหลักสูตรนักเรียนพลตำรวจ : ศึกษากรณีโรงเรียนตำรวจภูธร ๗ จังหวัดนครปฐม”. ภาคนิพนธ์พัฒนาลังคมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๗.

- พระอุทิศ อภิวิโร. “การศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาชีวิตและเศรษฐกิจ”. วิทยานิพนธ์
 ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- พิชญากรณ์ ศรีธีรรัตน์. “การประเมินผลแท็กซีเสรี”. วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต.
 บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๗.
- พูลศักดิ์ อินทรโยธา. “ประสิทธิผลของการให้บริการของสำนักงานเขตชั้นกลาง. กรุงเทพมหานคร :
 ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตบึงกุ่ม, วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต.
 บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐.
- เพ็ญแข ศรีสุทธิกุล. “ทัศนคติต่องานพัฒนาชุมชนเขตชานเมืองและการปฏิบัติงานตามบทบาท
 หน้าที่ของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนในเขตจังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์พัฒนาบริหาร
 ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๗.
- บุรุษนา มุ่งสมัคร. “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ในจังหวัดชัยภูมิ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
 มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๘.
- สมบูรณ์ อำพนพนารัตน์ “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า : กรณีศึกษาอุทยาน
 แห่งชาติเขาสามลั่น จังหวัดสระบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.
- สัมพันธ์ อุปลา. “ การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑.
- สุพจน์ พงษ์พิสุทธิบุบผา. “การมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนภายใต้การชี้นำของ
 พระสงฆ์ : กรณีศึกษาป่าชุมชนวัดชลประทานราชดำริ ตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัด
 บุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓.
- สุลิเควด วันนะวงศ์. “ การมีส่วนร่วมของประชาชนลาวในการดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินและ
 มอบดินมอบป่า : กรณีศึกษาโครงการวางแผนการใช้ที่ดินมอบดินมอบป่าในเขตเมือง
 หลวงพระบาง เมืองเชียงเงินและเมืองน่าน แขวงหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐ
 ประชาธิปไตยประชาชนลาว”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
 วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔.

เสริมศักดิ์ แนมใส. “ประสิทธิผลของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส”. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๒.

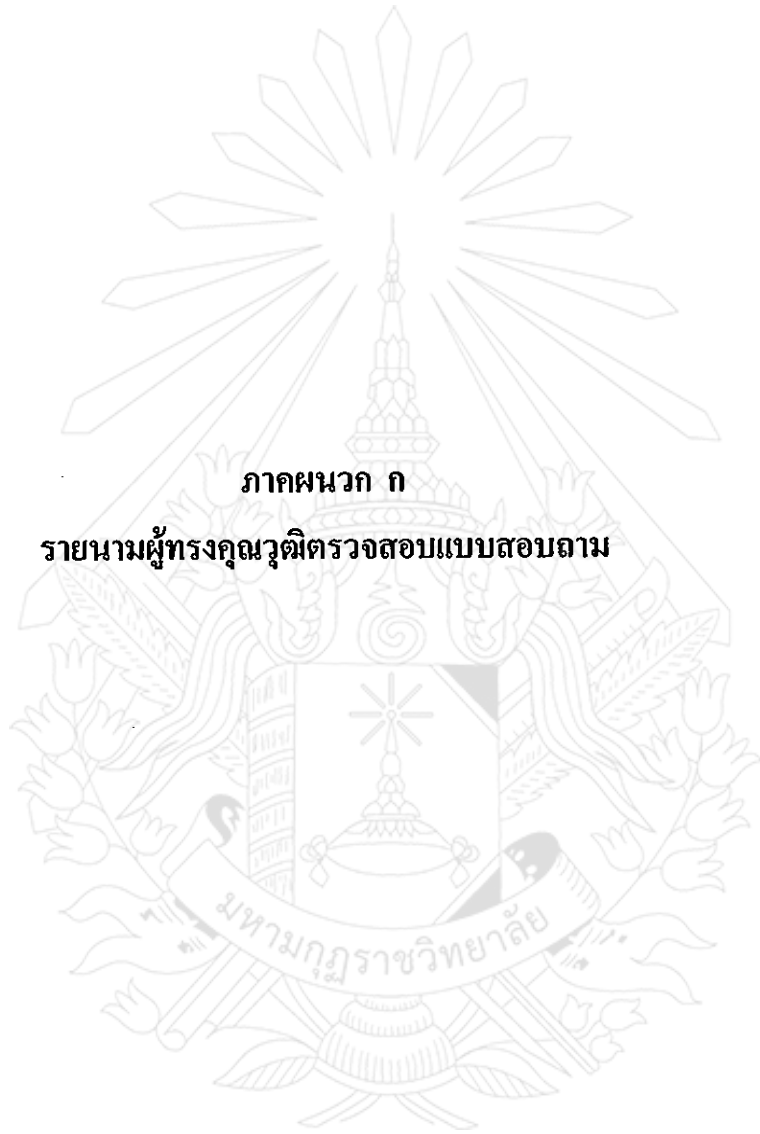
อภิรัตน์ จันทร์งมี. “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน น.อ.พ.ป. ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕.

อุปถัมภ์ ปฏิทัศน์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา”. ภาคนิพนธ์พัฒนาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๑.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

1. พระครูปริยัติตั้งญาณ

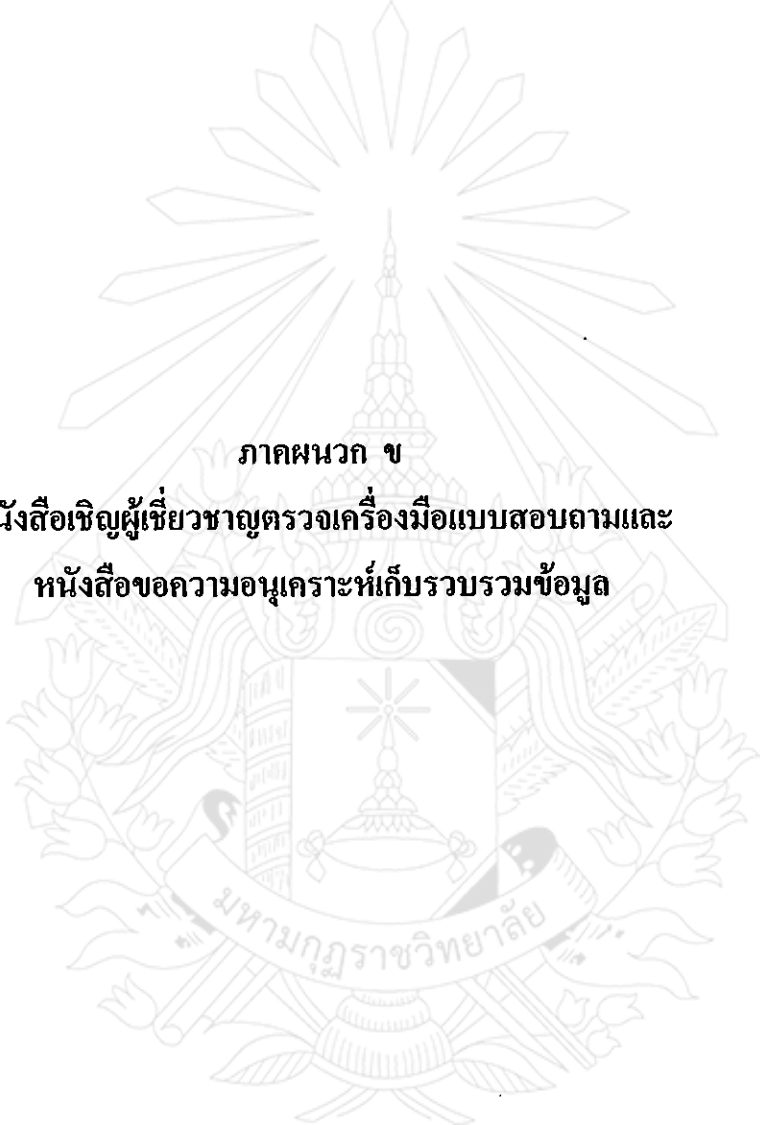
วุฒิการศึกษา ศศ.บ. (การบริหารการศึกษา)
 ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. นายทวีศักดิ์ ไกรบุตร

วุฒิการศึกษา น.ธ. เอก, ป.ธ.7
 ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา)
 ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3. นางสาวกรรณิกา ไวโสภ

วุฒิการศึกษา ค.บ. (การประถมศึกษา)
 ศษ.ม. (เทคโนโลยีและการศึกษา)
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือแบบสอบถามและ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๐๓๖

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม

๑ ชุด

๒. โครงร่างสารนิพนธ์

๑ ชุด

เรียน พระครูวิรัตน์สังฆญาณ

ด้วยนายสนธิ สิริวงค์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาขารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๒/๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องการศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย โดยมีพระครูสุทัศนธรรมสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.ภาสกร ดอกจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๐๓๖

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม ๑ ชุด
๒. โครงร่างสารนิพนธ์ ๑ ชุด

เจริญพร นายทวีศักดิ์ ไกรบุตร

ด้วยนายสนธิ ศิริวงศ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาขารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๒ / ๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องการศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย โดยมีพระครูสุทัศนธรรมสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.ภาสกร ดอกจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ว๐๓๖

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม ๑ ชุด
๒. โครงร่างสารนิพนธ์ ๑ ชุด

เจริญพร นางสาวกรรณิกา ไวโสภา

ด้วยนายสนธิ ศิริวงค์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสนาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๒ / ๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องการศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย โดยมีพระครูสุทัศนธรรมสุนทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.ภาสกร ดอกจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6016(2.2) / 051

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง ถนนวิสุทธิเทพ
ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร.(042)830434,814616 โทรสาร 830686

25 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามการวิจัย 1 ชุด

ด้วยนายสนิท ศิริวงศ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาเอกรัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ 2/2548 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ประกอบในการทำสารนิพนธ์ เรื่องการศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านเพื่อใช้ในการจัดทำสารนิพนธ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

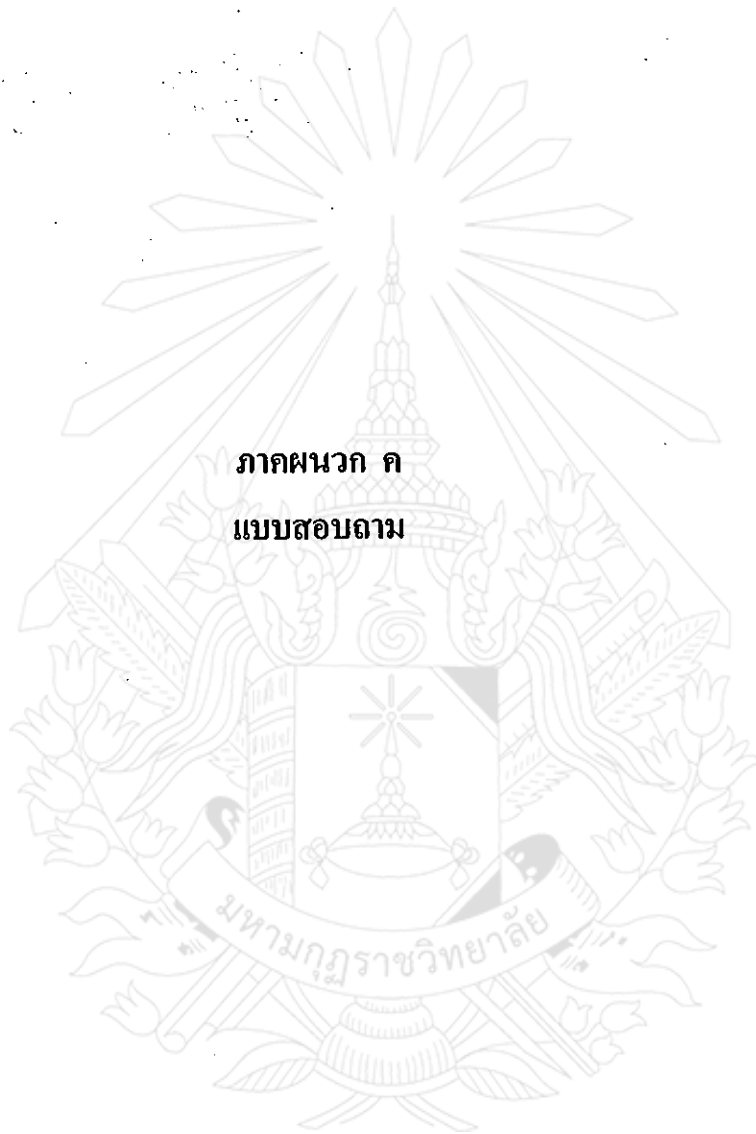
ขอเจริญพร

(พระครูกิตติสารสุมนต์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่องการศึกษาประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาคาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

คำชี้แจง ๑. แบบสอบถามสำหรับสมาชิกสภา คณะบริหาร บุคลากร เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

๒. โปรดทำเครื่องหมาย / ลงหน้า ( ) ข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องและตรงความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

๒. อายุ

( ) ๑. ต่ำกว่า ๒๕ ปี

( ) ๒. ๒๕-๓๔ ปี

( ) ๓. ๓๕-๔๔ ปี

( ) ๔. ๔๕ - ๕๔ ปี

( ) ๕. ๕๕ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

( ) ๑. ประถมศึกษา

( ) ๒. มัธยมศึกษาตอนต้น

( ) ๓. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

( ) ๔. อนุปริญญา/ ปวส.

( ) ๕. ปริญญาตรี

( ) ๖. สูงกว่าปริญญาตรี

๔. ตำแหน่งปัจจุบัน

๑. ( ) สมาชิกสภาเทศบาล

๒. ( ) คณะบริหารเทศบาลตำบล

๓. ( ) พนักงานเทศบาล

๔. ( ) ลูกจ้าง

๕. สถานภาพ

๑. ( ) โสด

๒. ( ) สมรส

๓. ( ) หย่าร้าง

๔. ( ) หม้าย

๖. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

๑. ( ) ต่ำกว่า 1 ปี

๒. ( ) ๑-๒ ปี

๓. ( ) 3-4 ปี

๔. ( ) มากกว่า ๔ ปี

ตอนที่ ๒ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนของเทศบาลตำบลท่าลี่

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านปริมาณบุคลากร					
๑) จำนวนบุคลากรเพียงพอในการปฏิบัติงาน					
๒) ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับลักษณะงาน					
๓) ปริมาณงานมากจนไม่สามารถปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด					
๔) บุคลากรมีภาระงานมาก					
๒. ด้านคุณภาพบุคลากร					
๑) สามารถใช้อุปกรณ์สำนักงาน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี					
๒) มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบพัสดุในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอย่างดี					
๓) มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นอย่างดี					
๔) เคยเข้ารับการฝึกอบรมในการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน					
๕) ทำงานตามสายงานที่มีความรู้ความสามารถได้เป็นอย่างดี					
๓. ด้านความเพียงพอของงบประมาณ					
๑) งบประมาณทางรัฐจัดให้เพียงพอ					
๒) รายได้ประเภทภาษีและค่าธรรมเนียมเก็บจากประชาชนเพียงพอ					
๓) เทศบาลดำเนินงานตามนโยบายตอบสนองความต้องการของประชาชน					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้					
๑) อุปกรณ์เพียงพอกับบุคลากร					
๒) อุปกรณ์ที่ใช้อยู่สภาพดีใช้งานได้					
๓) อุปกรณ์เหมาะสมกับภาระงาน					
๔) ท่านเสียเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อรอใช้อุปกรณ์ต่อจากเพื่อนร่วมงาน					
๕. ด้านทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา					
๑) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง					
๒) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
๓) รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา					
๔) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่					
๕) มีความห่วงใยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา					
๖) ให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา					
๖. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน					
๑) ประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด					
๒) ประชาชนในเทศบาลเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด					
๓) ประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือในการป้องกันโรคติดต่อ เช่น โรคอุจจาระร่วง โรคเอดส์ และการกำจัดลูกน้ำยุงลาย					
๔) ประชาชนในเทศบาลให้ความร่วมมือการประชาคมท้องถิ่น					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๗. การแก้ไขปัญหาความยากจนตามแผนพัฒนา เทศบาลสามปี ๒๕๔๘-๒๕๕๑					
๗.๑ ด้านพัฒนาสังคม					
๑) ผู้ประสบสาธารณภัย					
๒) ผู้สูงอายุ					
๓) ผู้ด้อยโอกาส/ ผู้พิการ					
๔) ผ้าห่มป้องกันภัยหนาว					
๗.๒ ด้านเศรษฐกิจ					
๑) การฝึกอบรมและส่งเสริมกลุ่มอาชีพ					
๒) สนับสนุนเงินทุนกลุ่มอาชีพ					
๓) ฝึกอบรมส่งเสริมการปลูกยางพาราแก่ ชุมชน					
๔) จ้างนักเรียน/นักศึกษาช่วยงานช่วงปิด ภาคเรียน					
๕) ส่งเสริมการปลูกผลไม้ ไม้ยืนต้น					
๖) จ้างเหมาคนในชุมชนทำความสะอาด ถนน ร่องระบายน้ำ และท่อระบายน้ำ					
๗.๓ ด้านการศึกษา					
๑) สนับสนุนทางการศึกษาแก่เด็กนักเรียน ที่ยากจน					
๒) สนับสนุนอาหารเสริม(นม)แก่เด็กนักเรียน					
๗.๔ ด้านสาธารณสุข					
๑) การคมนาคมในท้องถิ่นสะดวก					
๒) ไฟฟ้าในเทศบาลเพียงพอ					
๓) ประปาในเทศบาลเพียงพอ					
๔) การสื่อสารในเทศบาลเพียงพอ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๗.๕ ด้านความเป็นอยู่					
๑) เทศบาลตำบลเป็นองค์กรที่ปลอด ยาเสพติด					
๒) ประชาชนมีสุขภาพที่ดี					
๓) ประชาชนมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์					
๔) ประชาชนมีความรู้มีการศึกษาที่เพิ่ม สูงขึ้น					
๗.๖ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
๑) มีอาสาสมัครป้องกันบรรเทาสาธารณภัย ประจำเทศบาล					
๒) มีสถานีตำรวจประจำองค์การ					
๓) มีความปลอดภัยจากอัคคีภัยเนื่องจากมี อุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยครบถ้วน					

ตอนที่ ๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของ
เทศบาลตำบลท่าดี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ลงชื่อ.....ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายสนิท ศิริวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	๑๙ มกราคม ๒๕๔๗
สถานที่เกิด	๔๔๙/ก ชำรงประสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
ที่อยู่ปัจจุบัน	๑๕ หมู่ ๒ ทรงมะศิริ ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
การศึกษา	<p>ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบำรุงวิทยา (ถนนสุนทรวิจิตร) อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม</p> <p>พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศนียบัตรหลักสูตรบัญชีไทยชั้นต้น โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจ กรุงเทพมหานคร</p> <p>พ.ศ. ๒๕๔๓ มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย</p> <p>พ.ศ. ๒๕๔๔ ประกาศนียบัตรธรรมศึกษาชั้นตรี</p> <p>พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกาศนียบัตรธรรมศึกษาชั้นโท</p> <p>พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกาศนียบัตรธรรมศึกษาชั้นเอก</p> <p>พ.ศ. ๒๕๔๗ ศาสตราจารย์บัณฑิต (ศน.บ) สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง</p>
ประวัติการทำงาน	<p>พ.ศ. ๒๕๐๖- ปัจจุบัน ธุรกิจส่วนตัว, ค้าขาย และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่จังหวัดเลย</p>